Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XII. Warszawa, dnia 29 lutego 1936 r. Nr. 3—4

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MIODOWA 6,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03
NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr. 6, tel. 5-92-63

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W ŁOMŻY.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		40.723,23	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		68.871,79	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		21.653,49	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			131.148,51
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		26.116.48	
c) listy zastawne i obligacje		15.617,50	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		23.337,50	65.071,48
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (271 kont)			58.256,40
8. Pożyczki wekslowe (2591 kont)			397.966,—
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. weksl. (499 kont)		128.112,48	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			128.112,48
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartośc.			
b) zabezpieczone hipoteką (3 kont)		52.635,—	
c) zabezp. innemi wartośc. (62 kont)		361.570,29	414.205,29
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (198 kont)		16.963,—	
c) pożyczki zakładu zastawniczego			16.963,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne (5 kont)			4.806,30
13. Pożyczki hipoteczne (5 kont)			50.754,10
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (470 kont)			430.950,70
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości 3)			48.477,78
17. Ruchomości			21.780,—
18. Różne			34.110,07
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.802.602,11
21. Depozyty			29.153 66
22. Udzielone gwarancje			22.500,—
23. Inkaso			61.814,49
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			390.274,--
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			2.306.344,26

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			200.000,—
2. Fundusz zasobowy			45.839,87
3. Fundusze specjalne			
a) Fundusze spec. b. K.K.O. w Kolnie		12.382,91	
b)			12.382,91
4. Fundusz wyrównawczy			3.148,26
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			4.477,78
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (.... kont)			
b) terminowe (5 kont)		275.676,18	275.676,18
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (3321 kont)	108,46	278.013,91	
b) terminowe do 3 mies. (.... kont)			
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (108 kont)	28354,11	270.026.83	548.040,74
8. Rachunki bieżące *) czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (8 kont)		45 584,10	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (93 kont)		65.732,11	111.316,21
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			8,—
10. Zobowiązania inkasowe			1.580,—
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		15.015,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		26.122,—	
d) w innych instytucjach kredytowych			41.137,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			390.274.—
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		90.452,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		30.287,—	
d) przez inne instytucje			120.739,—
15. Banki i K. K. O. Loro			118,74
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			33.477,79
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			10.071,46
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			4.314,17
Razem			1.802.602,11
22. Różni za depozyty			29.153,66
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			22.500,--
24. Różni za inkaso			61.814,49
25. Bank Akceptacyjny			390.274.—
26. Fundusz emerytalny			
Ogółem			2.306.344,26

3) W tem nieruchomości Funduszu zasobowego zł. 45.839.87.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	42.557,85	
b) od rachunków bieżących	4.646,88	
c) od redyskonta weksli	2.930,52	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	9.425,25	
e) różne inne	19.904,08	79.464,58
2. Prowizje wypłacone		324,—
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	40.740,20	
b) świadczenia socjalne	3.323,41	
c) wydatki rzeczowe	23.078,69	67.142,30
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	4.477,78	
b) ruchomości	7.882,80	12.360,58
6. Odpisy na dłużników		35.674,04
7. Różne kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		1.771,84
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		3.148,26
11. Nadwyżka		4.314,17
Razem		204.199,77

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	59.872,—	
b) od rachunków bieżących	41.811,—	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	1.821,12	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	654,—	
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych.	6.892,—	
f) od papierów wartościowych	4.284,—	
g) od K. K. O. i Banków	965,—	
h) różne inne	30.719,68	147.018,80
2. Prowizje pobrane		36.183,09
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		3.148,26
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		2.322,30
6. Odzyskane straty		6.046,55
7. Opłaty na koszty administracji		759,97
8. Różne dochody		8.720,80
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		204.199,77

Buchalter (—) J. Zalewski
Komisja Rewizyjna:
(—) H. Mejer
(—) S. Ciepliński
(—) J. Sznajder

Dyrekcja Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Łomżyńskiego:
(—) R. Bielicki
(—) L. Aliński
(—) Wł. Tomaszewski

Rok XII. Warszawa, dnia 29 lutego 1936 r. Nr. 3—4

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6 — Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

OD REDAKCJI.

Z POWODU STRAJKU DRUKARSKIEGO NUMER NINIEJSZY WYCHODZI JAKO PODWÓJNY I Z PARODNIOWEM OPÓŹNIENIEM.

O stabilizację warunków rozwoju

Z przemówienia p. Wiceministra E. Kwiatkowskiego na naradzie gospodarczej.

Równolegle podejmujemy wstępne prace dla uporządkowania stosunków kredytowych Skarbu Państwa i mam uzasadnioną nadzieję, że w ciągu nowego roku budżetowego Skarb zmniejszy swe zadłużenie przynajmniej o 100 miljonów złotych. Odnośne zamierzenia zostaną we właściwym czasie podane do wiadomości publicznej. Nie zamierzamy przytem naruszyć w jakikolwiek sposób jednosronny prawa naszych wierzycieli. Okres cięć mechanicznych — związany ze sprawą równoważenia budżetu i wyrównywania przerostów w zakresie cen i świadczeń — mamy już definitywnie poza sobą i wracać do tych metod nie będziemy. Ani poborów urzędniczych, ani innych, dobrze nabytych praw nie zaczepimy w przyszłości. Przeciwnie, dążymy z całym naciskiem do stabilizacji podstawowych warunków rozwoju gospodarczego, do szybkiego zbilansowania i zamknięcia strat okresu kryzysowego, do rozpoczęcia nowego życia, w którem nowozaciągnięte zobowiązania, czy to przez instytucje publiczne, czy też przez osoby prywatne, muszą być z całą sumiennością dotrzymywane.

Te zasady poszanowania cudzej pracy i cudzego wysiłku muszą być uwzględnione w pierwszym rzędzie w stosunku do instytucyj kredytowych. Na tym odcinku pracy mamy już z przeszłości szereg pozytywnych sukcesów do zanotowania. Tak np. instytucje publiczne finansowe mają niewątpliwie chlubną kartę w dziejach uporządkowania prądów kapitalizacji wewnętrznej i zabezpieczenia interesów szerokich mas oszczędzających. Pocztowa Kasa Oszczędności zdała tu doskonale swój egzamin organizacyjny i twórczy nie tylko w skali polskiej, ale i w relacjach zachodnio-europejskich. Podobne sukcesy osiągnęły Komunalne Kasy Oszczędności i niektóre spółdzielnie kredytowo-oszczędnościowe. W instytucjach tych zrealizowane zostały prądy rzetelnej demokratyzacji finansowej, gdy

dziś cyfra ludzi oszczędzających sięga w Polsce w miljony. Jest to fakt nie małego znaczenia dla przyszłego rozwoju Państwa i gospodarstwa i dlatego działalność ta musi pozostać nadal pod ochroną. Tem niemniej intencją Rządu jest, by wzmocnić aparat bankowości prywatnej, działającej w Polsce w oparciu o solidne i godne zaufania kapitały krajowe lub zagraniczne. Dlatego też uzyskają one wszystkie niezbędne prawa i przywileje, te, któremi dysponują już banki państwowe.

Stosunek Skarbu do polskiej instytucji emisyjnej oparty jest na pełnej i harmonijnej współpracy, nacechowanej zaufaniem Rządu i społeczeństwa do Prezydjum Banku Polskiego. Instytucja ta reprezentuje politykę stabilizacji waluty i tendencję rozwoju inicjatywy prywatnej. I z tej więc strony życie gospodarcze Polski ma zapewnione elementy równowagi i zaufania...

Wszyscy pragniemy wyraźnie tylko jednego: zdecydowanego wyjścia z obecnej sytuacji. Deficyt nie jest programem, ani dla życia gospodarczego, ani dla Skarbu Państwa. Dług i moratorjum nie rozwiązuje żadnej sprawy. Inflacja — nie oparta o deflację — nie dała nigdzie pozytywnych rezultatów. Załamanie linji polityki gospodarczej tylko na podstawie uzasadnienia, że nie wiadomo, gdzie ta linja zaprowadzi — nie może stać się celem Narodu, walczącego świadomie o swoją przyszłość. Wolę proponować zawsze wybór drogi twardej i kamienistej, ale prowadzącej niezawodnie do pożądanego celu.

Jedyną realną wartością jest praca, oparta o świadomy cel i skrystalizowaną wolę. Musimy więc zdobyć się na wysiłek pracy. Działanie nasze musimy dostosować do warunków, wśród których żyjemy.

Naród, który rozporządza przewagą ludzi aktywnych i uczciwych, który wie, czem jest obowiązek, prawo, odpowiedzialność, nie cierpi nigdy na brak pieniędzy. Byłbym oczywiście zadowolony, gdyby udało się zapasy złota monetarnego u nas podnieść, ale nie złoto, tylko uczciwość w działaniu i myśleniu jest podkładem dla waluty. Świat współczesny załamał tę zasadę tak dalece, że mimo gigantycznej produkcji złota — nie możemy stworzyć i zapełnić brakującego podkładu. Ale wewnątrz poszczególnych gospodarstw świat obecny poczyna zawracać z tej drogi. Pozostawmy więc i my na uboczu tych, którzy tezauryzują okruchy złota, by zabezpieczyć się przed nieuczciwością. Nie oczekujmy wybawienia z zewnątrz. Współpracujmy z kapitałem zagranicznym w miarę realnych możliwości, zgodnych z interesem obopólnym, ale nie liczmy na obcą armję pomocniczą.

Polska może wyjść z obecnych trudności tylko od wewnątrz, tylko na podstawie własnej decyzji i własnej pracy.

Dajmy więc i dziś przykład, że w mówieniu potrafimy zawrzeć i skuteczne działanie.

Prowizoryczne zestawienie wyników działalności K. K. O. województw centralnych i wschodnich za rok 1935

Zestawiony przez Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie zbiorowy bilans brutto dla 131 zrzeszonych kas oszczędności, działających na terenie województw centralnych i wschodnich, pozwala w przybliżeniu ocenić wyniki działalności tych kas na przestrzeni roku 1935. Wyniki te, jeśli chodzi o stronę wkładów oszczędnościowych, przedstawiają się wcale pokaźnie. Przyrost wkładów oszczędnościowych w roku 1935 wyraża się sumą zł. 19.139 tys. w zaokrągleniu, a w stosunku do stanu z końca roku poprzedniego, wynosi 14,34%. Jest przytem, rzeczą podkreślenia godną, że przyrost wykazują Kasy na terenie wszystkich województw, przyczem wzrost w poszczególnych województwach przedstawia tablica obok (w tys. zł.).

Województwa	Stan z dn 31.XII.34	Stan z dn. 31.XII.35	Przyrost bezwzględ.	Przyrost stosunek %
M. Warszawa. . . .	68.805	78 878	10.073	14,64
Woj. Warszawskie .	23.990	29.436	5.446	22,70
„ Łódzkie . . .	9.686	10.978	1.292	13,34
„ Kieleckie . . .	11.593	12.253	660	5,69
„ Lubelskie . . .	5.858	6.093	235	4,01
„ Białostockie . .	3.876	4.049	173	4,47
„ Nowogródzkie ,	1.101	1.180	79	7,17
„ Wileńskie . . .	4.843	5.44[illegible]	605	12,49
„ Poleskie . . .	1.304	1.528	224	17,18
„ Wołyńskie . .	2.435	2.787	352	14,45
	133.491	152.630	19.139	14,34

W cyfrach bezwzględnych największy przyrost, jak zresztą zwykle, wykazuje Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy, która w roku zeszłym obchodziła 10-letni jubileusz swej działalności. Największy przyrost stosunkowy notują Kasy województwa warszawskiego. Kasy woj. łódzkiego, które pod względem przyrostu wkładów w roku 1934 zajęły pierwsze miejsce, obecnie zostały na miejscu 5-tem. Ogólny wynik w stosunku do stanu z przed roku wynosi, jak zaznaczono 14,34%, a po doliczeniu jeszcze odsetek za drugie półrocze zapewne podniesie się do 16%. W roku poprzednim przyrost wynosił 19,80%. A zatem osłabło nieco tempo kapitalizacji. Składają się na to dwie głównie przyczyny: jedna to skurczenie się rynku kapitałów obrotowych

wskutek subskrypcji 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, druga zaś ma swe źródło w międzynarodowych zaburzeniach natury politycznej.

Duży wzrost, wynoszący zł. 4.418, wykazują rachunki czekowe. Uwzględniając tą pozycję, całkowity obraz operacyj K. K. O. na rachunku wkładów, wypadnie, jak następuje (tys. zł.):

Rodzaj wkładów	Stan w dn. 31. XII. 34	Stan w dn. 31. XII. 35	Przyrost
Oszczędnościowe osób prywatnych	113.765	130.186	16.421
Oszczędnościowe osób prawno publicznych	19.726	22.444	2.718
Czekowe	25.276	29.694	4.418
Salda kredyt. r-ków otw. kred.	377	732	355
	159.144	183.056	23.911

Z ogólnej nadwyżki wkładów w wysokości zł. 23.911, tylko 38% zostało obróconych na akcję kredytową. Większość została przeznaczona na wzmocnienie rezerw płynności bądź w formie lokat w centralnych instytucjach finansowych, bądź w papierach wartościowych. Akcja kredytowa, wobec trudności płatniczych i obniżenia się moralności płatniczej dłużników, wymaga w dobie obecnej dużej przezorności. Wobec zawodnej często wartości napozór najbardziej realnych zabezpieczeń, w działalności kredytowej na czoło wysuwa się postulat oceny moralnej petenta. Kasy, jako instytucje lokalne, mają w tym względzie ułatwione zadanie, a notując stały przyrost wkładów, w zakresie zasilania rynku nowemi kredytami przejawiają wielką aktywność. Rozmiary akcji kredytowej, w porównaniu z rokiem poprzednim wyrażają się w następujących sumach (tys. zł.):

Nazwa rachunku	rok 1934	rok 1935	Różnica + —
1) Weksle zdyskontowane	9.472	7.732	—1.740
2) Pożyczki wekslowe	43.095	47.177	+4.082
3) Weksle protestowane	16.605	13.395	—3.210
4) Pożyczki w r-ku otw. kred.	39 042	37.258	—1.784
5) „ term. na zastaw	6.893	7.698	+ 805
6) „ na skrypty dłużne	9.153	10.358	+1.205
7) „ hipoteczne	15.945	16.463	+ 518
8) Należności z tytułu układów konwersyjnych	5.939	15.227	+9.289
	146.143	155.308	+9.165

Zwraca na siebie uwagę duży spadek protestów. Zjawisko to tłomaczy się z jednej strony postępami akcji konwersyjnej, a z drugiej — tem, że przy obecnem ,nader ostrożnem kwalifikowaniu pożyczkobiorców, rzadkie są naogół wypadki oddawania nowych weksli do protestu. Zmalał również znacznie portfel weksli zdyskontowanych w związku z kurczeniem się obrotów handlowych na kredyt, a co zatem idzie — brakiem na rynku odpowiedniego materjału wekslowego. Rozwój kredytu hipotecznego natrafia na poważne przeszkody wobec braku wywołanych hipotek dla większości gospodarstw rolnych, a z drugiej strony spowodowany jest wstrzemięźliwością Kas w angażowaniu się w operacje o charakterze długoterminowym. To też podstawą operacyj kredytowych Kas, będzie zapewne przez długi jeszcze okres czasu kredyt wekslowy. Wzrost pożyczek terminowych na zastaw przypada głównie na lombard obligacyj 6% Pożyczki Narodowej.

Akcja konwersji zobowiązań rolniczych w roku ubiegłym posunęła się poważnie naprzód. Nie wpłynęła jednak poważniej na upłynnienie aktywów Kas wobec trudności w uplasowaniu akceptów Banku Akceptacyjnego. Przy sumie zł. 15.227 tys. układów konwersyjnych, Kasy zdołały uplasować w formie dyskonta 5.288 tys. akceptów Banku Akceptacyjnego.

Płynność K. K. O. w ciągu roku uległa zwiększeniu. Rezerwy płynne (gotówka i lokaty w bankach, bez wolnego redyskonta) w ciągu roku wzrosły o zł. 2.930 tys. do sumy zł. 31.409 i stanowią przeciętnie ponad 11% wszystkich posiadanych przez Kasy wkładów (oszczędnościowych, czekowych i na r-kach otw. kred.). Dochodzą do tego rezerwy w postaci redyskonta, z którego Kasy w coraz mniejszym stopniu korzystają. O ile pod koniec 1934 r. stan wykorzystanych kredytów redyskontowych wynosił zł. 7.915 tys., to obecnie wynosi już 6.333 tys. zł., a więc mniej o zł. 1.582 tys. Do rezerw płynnych można również zaliczyć portfel papierów wartościowych, który w ciągu roku wzrósł o złotych 12.056 tys. do sumy zł. 33.655 tys.

Z innych pozycyj aktywnych należy wymienić nieruchomości, figurujące w bilansie kwotą złotych 7.613 tys. (o zł. 1.452 tys. więcej), obejmującą zarówno nieruchomości nabyte dla własnego użytku Kas, jak też nabyte w drodze realizacji przymusowej pretensyj K. K. O.

Saldo odsetek zaległych zmalało w ciągu roku o zł. 410 tys. do kwoty zł. 1.933 tys. Na zmniejszenie tej pozycji wpłynęło w dużej mierze ustawowe obniżenie o 2 punkty odsetek prawnych.

Stan kredytów uzyskanych zmniejszył się w ciągu roku z kwoty zł. 21.505 tys. do sumy zł. 19.133 tys. Zmniejszenie to odbyło się przeważnie w drodze dyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego, które wykazuje wzrost o zł. 3.374 tys. do sumy złotych 5.288 tys.

Co do rentowności K. K. O., to potwierdzają się przewidywania, wyrażone przed trzema miesiącami przy analizie bilansu zbiorowego za III-ci kwartał 1935 r. [1]). Saldo sald odsetek i prowizji wynosi zł. 7.278 tys., koszty zaś administracji — złotych 6.604 tys., pozostaje zatem różnica w kwocie zł. 674 tys., z której trzeba będzie odjąć kwoty na amortyzację ruchomości i nieruchomości, oraz na różne odpisy, w szczególności na wątpliwych dłużnikach.

W.

1) Por. J. Rożkowski — „Wyniki działalności K. K. O. województw centralnych i wschodnich za 3 kwartały r. b.". („Oszczędność" Nr. 22 z 1935 r.).

Oszczędność w oświetleniu wielkich ekonomistów

II. ADAM SMITH

Urodził się w Kirkcaldy (Szkocja) w roku 1723.

W 1737 roku rozpoczął studja uniwersyteckie w Glasgow, następnie studjował w Collegium Balliot'a w Oxford, dokąd wysłała go rodzina z zamiarem kształcenia go na duchownego. Lecz nabrawszy zamiłowania do matematyki i nauk fizycznych, do literatury klasycznej i współczesnej, Smith opuścił Collegium, wracając do rodzinnego miasteczka.

W 1748 r. przenosi się do Edinburgha, gdzie wykłada poza uniwersytetem retorykę i literaturę, dając się poznać swą inteligencją i wiedzą. W 1751 r. zostaje powołany na katedrę logiki przy Uniwersytecie w Glasgow, a w rok później na katedrę filozofji moralnej, gdzie wykładał przez lat 13.

Był przyjacielem Turgot'a i Quesnay'a oraz innych fizjokratów. Wydał następujące prace: „Teorja uczuć moralnych", w której za motor wszelkiego działania uważa sympatję; „Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów", w których po ustaleniu, że źródłem wszelkiego dobrobytu jest praca, bada przyczyny różnicy w bogactwie narodów w związku z naturalnym rozdziałem produktów i rozwojem przemysłu.

Zmarł w 1790 roku w Edinburghu.

Dzieło Smitha o „Bogactwie narodów", które stało się podstawą ekonomji klasycznej, a autorowi zjednało miano ojca ekonomji politycznej, posiada przecież nie mało luk i sprzeczności; niewątpliwie najsłabszą jego koncepcją jest nauka o kapitale, będąca pod wyraźnym wpływem francuskich fizjokratów, którzy ją zresztą lepiej przedstawili. Źródło słabości i błędu tkwi u Smitha w pomieszaniu procesów technicznych z gospodarczemi. Najlepiej to widać na niezrozumiałym dziś podziale ludzi na produkcyjnych i nieprodukcyjnych, z którym się w podanym niżej tekście spotkamy. Utożsamiając bowiem dwa niewspółmierne pojęcia: wytwarzanie materjalne produktów (zjawisko techniczne, nie wchodzące do zakresu ekonomji) i tworzenie wartości (zjawisko ekonomiczne) — Smith wprowadza do swych rozważań zjawiska pierwsze i patrząc przez ich pryzmat, uważa za produkcyjną pracę rolnika, robotnika, która „utrwala się i realizuje w określonym produkcie lub przedmiocie, dającym się sprzedać, który istnieje przynajmniej przez pewien czas po ukończeniu pracy"... Natomiast nieprodukcyjną jest według Smitha praca służby domowej, księży, lekarzy, prawników, żołnierzy i t. p., gdyż nie wytwarzają oni żadnych trwałych materjalnych przedmiotów, „praca ich ginie w chwili swej produkcji". Zresztą na innem miejscu przyjmuje całkiem inne kryterjum tego podziału (nie zdając sobie sprawy z tej różnicy): twierdzi, że praca produkcyjna jest taka, która tworzy nadwyżki wartości czyli zysk, gdy praca nieprodukcyjna (a więc i usługi) zysku nie dają.

Jest to oczywiście pojmowanie błędne. Dziś byśmy powiedzieli, że praca jest produkcyjna, dopóki opłaca swe koszty i pozwala przedsiębiorcy na osiągnięcie zysku; staje się nieprodukcyjną, gdy nie pozwala opłacić nawet swych kosztów. Dolną granicę produkcyjności i linję graniczną między obu pojeciami stanowi punkt, w którym praca pozwala zaledwie na reprodukcję swych kosztów, bez względu na to, czy mamy do czynienia z produkcją dóbr materjalnych czy usług.

Jeśli chodzi o zagadnienie nas interesujące, o koncepcję oszczędności, to zasadnicza myśl Smitha jest następująca: Oszczędność i dobre gospodarowanie ludzi tworzą i powiększają kapitał, kapitał zwiększa produkcję i możność pracy, praca dostarcza materjału dla oszczędności. Początkiem i końcem jest oszczędność. Ona otwiera, zamyka i znów otwiera cykl produkcyjny.

Tekst niżej podany, stanowi rozdział 3-ci księgi II-giej „Bogactwa" i nosi tytuł: „O gromadzeniu kapitału czyli o pracy produkcyjnej i nieprodukcyjnej". Rozdział ten podajemy prawie w całości, zmieniając przytem tytuł. Pozornie mowa tu głównie o korzyściach powiększenia kapitału i pracy, a tylko ubocznie o oszczędności. Należy jednak pamiętać, że u Smitha kapitał i praca są niejako rodzonemi dziećmi oszczędności.

Zamieszczony przekład opieramy na wydaniu angielskiem „An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations", London 1812; przypiski i biografję według Argeo Santucci w „Rivista della Casse di Risparmio", z 1935 r.).

Oszczędność jako źródło kapitału i pracy.

Każdy wzrost lub zmniejszenie kapitału prowadzi z natury rzeczy do zwiększenia lub zmniejszenia realnej ilości pracy, liczby osób produkcyjnych, a w konsekwencji — do zwiększenia lub zmniejszenia wartości wymiennej rocznego wytworu ziemi i pracy w kraju, realnego bogactwa i dochodu wszystkich jego mieszkańców [1]).

Kapitały powiększają się przez oszczędność, a zmniejszają się wskutek marnotrawstwa i złego gospodarowania.

Wszystko to, co jakaś jednostka zaoszczędzi ze swego dochodu, dołącza do swego kapitału, którego użyje bądź bezpośrednio na utrzymanie dodatkowej liczby ludzi produkcyjnych, bądź też umożliwi to komu innemu, pożyczając mu ten kapitał na procent, to znaczy wzamian za część zysków. Podobnie jak kapitał jednostki, który może się powiększać tylko drogą zaoszczędzenia pewnej kwoty z rocznego dochodu lub rocznych jej zysków, tak samo i kapitał społeczeństwa, który jest niczem innem, jak kapitałem wszystkich jednostek, należących do społeczeństwa, może się powiększać tylko w ten sam sposób.

Bezpośrednią przyczyną wzrostu kapitału jest więc oszczędność, nie zaś praca (industry). Wprawdzie praca dostarcza materjału, który oszczędność gromadzi. Jednakże bez względu na rezultaty, osiągnięte przez pracę, bez oszczędności, która je odkłada i gromadzi, kapitał nigdyby się nie powiększył.

Oszczędność, powiększając fundusz przeznaczony na utrzymanie ludzi produkcyjnych, przyczynia się do powiększenia liczby tych pracowników i ich praca zwiększa wartość przedmiotu, w który włożona została. Oszczędność zatem przyczynia się do zwiększenia wartości wymiennej rocznego wytworu ziemi

---

1) Wykazawszy, że bogactwo kraju ma swe źródło w kapitale, Smith stawia sobie pytanie: w jaki sposób tworzy się i powiększa to źródło pomyślności? Przez oszczędność — odpowiada i następnie (jak widzimy) bada powody tego i kreśli apologję oszczędności.

i pracy w kraju. Ona wprawia w ruch dodatkową ilość pracy, która ze swej strony zwiększa dodatkowo wartość rocznego wytworu.

To, co się rocznie zaoszczędza, konsumuje się z reguły, podobnie jak to, co się rocznie wydaje i to w tym samym czasie; tylko, że konsumuje tu inna grupa ludzi. Tą część dochodu, którą co roku wydaje człowiek bogaty, konsumują przeważnie próżnujący goście i służba domowa, którzy wzamian za skonsumowane rzeczy nic nie zostawiają po sobie. Ta część, którą on co roku zaoszczędza, używając jej bezpośrednio jako kapitału dla osiągnięcia zysku, konsumowana jest w ten sam sposób, a także prawie w tym samym czasie, jednakże przez grupę ludzi całkiem odrębną: przez robotników, fabrykantów i rzemieślników, którzy wytworzą znowu wartość wyższą od tej, jaką w ciągu roku skonsumowali. Przypuśćmy, że nasz bogaty człowiek otrzymuje dochód w gotówce. Gdyby on wydał wszystko, wówczas żywność, odzież i mieszkanie, któreby za te pieniądze nabył, otrzymałaby pierwsza z wymienionych grup ludzi. Jeżeli zaś część dochodu zaoszczędzi — przyczem część ta zostanie bezpośrednio użyta przez niego lub przez inną osobę jako kapitał dla osiągnięcia zysku — to żywność, odzież i mieszkanie, jakie można za to nabyć, otrzymać musi grupa druga. Konsumcja więc jest ta sama, lecz konsumenci są różni.

Człowiek oszczędny nie tylko dostarcza dzięki swym rocznym oszczędnościom środków utrzymania dla dodatkowej liczby ludzi produkcyjnych w ciągu tego roku lub lat następnych, lecz jest niejako fundatorem pracy publicznej; ustanawia jak gdyby wieczysty fundusz na utrzymanie tej samej liczby rąk produkcyjnych. Oczywiście, przeznaczenie i stałe użycie tego funduszu nie jest zabezpieczone żadnem prawem pozytywnem, umową lub aktem hipotecznym. Mimo to bardzo potężna zasada gwarantuje jego wykonanie; jest nią łatwo zrozumiały i widoczny interes każdej jednostki, do której część tego funduszu będzie należeć. Żadna część funduszu nie może być w przyszłości przeznaczona na inny cel, niż utrzymanie pracowników produkcyjnych, bez widocznej straty dla osoby, któraby w ten sposób zmieniła jego właściwe przeznaczenie.

Marnotrawca postępuje właśnie w ten sposób. Nie stosując wydatków do swych dochodów, narusza on kapitał. Podobnie jak człowiek, który trwoni na cele świeckie dochody fundacji religijnej, opłaca on swe próżniactwo funduszami, które oszczędność jego przodków niejako poświęciła na utrzymanie pracy. Zmniejszając fundusze, przeznaczone na zatrudnienie pracy produkcyjnej, zmniejsza on z konieczności w tym samym stopniu ilość tej pracy, która zwiększa wartość przedmiotu, przy którym została użyta, zmniejsza zatem wartość rocznego wytworu ziemi i pracy całego kraju, realne bogactwo i dochód jego mieszkańców. Gdyby marnotrawstwa jednych nie mogła zrównoważyć oszczędność pozostałych osób, wówczas postępowanie marnotrawcy nie tylko doprowadziłoby go do ruiny, ale przyczyniłoby się do zubożenia kraju, zważywszy, że każdy marnotrawca utrzymuje swe próżniactwo kosztem ludzi pracowitych.

Gdyby nawet ów marnotrawca obracał swe wydatki całkowicie na towary, wytworzone tylko w kraju, a nie zagranicą, to i wówczas skutki dla funduszów produkcyjnych społeczeństwa byłyby zawsze takie same. Zawsze pewna ilość środków żywności i ubrań, zamiast służyć utrzymaniu pracowników produkcyjnych, szłaby co roku na utrzymanie pracowników nieprodukcyjnych. Co roku zatem otrzymywałoby się mniejszą wartość rocznego wytworu ziemi i pracy w kraju.

Możnaby wprawdzie powiedzieć, że ponieważ wydatek ten nie poszedł na zakup towarów zagranicznych i nie spowodował wcale wywozu złota i srebra, przeto w kraju pozostała ta sama ilość pieniędzy, co przedtem. Lecz gdyby tą ilość żywności i odzieży, zużytą przez ludzi nieprodukcyjnych, rozdzielić wśród pracowników produkcyjnych, to wyprodukowaliby oni zpowrotem nie tylko wartość równą tej, jaką skonsumowali, lecz nadto pewien zysk. W obu wypadkach pozostawałaby w kraju ta sama ilość pieniędzy, lecz w wypadku drugim mielibyśmy nadto reprodukcję dóbr konsumcyjnych w takiej samej wartości. Otrzymalibyśmy zatem dwie wartości, zamiast — jak w pierwszym przypadku — jednej...

Niezależnie więc od sposobu pojmowania realnego bogactwa i dochodu kraju (czy będziemy je rozumieć tak, jak zdaje się wskazywać zdrowy rozsądek — to znaczy jako wartość rocznego wytworu ziemi i pracy danego kraju, czy też — zgodnie z pospolitem mniemaniem — jako ilość szlachetnego kruszcu, znajdującego się w obiegu w kraju), bez względu na punkt widzenia, każdy marnotrawca przedstawia się nam jako wróg publiczny, a każdy człowiek oszczędny jako dobroczyńca społeczeństwa.

Skutki złego gospodarowania są często takie same, jak rezultaty marnotrawstwa. Wszelki projekt nierozsądny i nieszczęślwy, zastosowany w rolnictwie, górnictwie, rybołówstwie, handlu czy przemyśle, przyczynia się w ten sam sposób do zmniejszenia funduszów, przeznaczonych na utrzymanie pracy produkcyjnej. Aczkolwiek w razie realizacji tych projektów kapitał będzie skonsumowany tylko przez osoby produkcyjne, to jednak wskutek nierozsądnego sposobu użycia kapitał ten nie odtworzy całej wartości, zużytej w akcie produkcji i w rezultacie zasób funduszów produkcyjnych społeczeństwa będzie zawsze mniejszy od tego, jakiby powstał przy projekcie rozsądnym.

Wprawdzie rzadko się zdarza, aby marnotrawstwo lub złe gospodarowanie jednostek mogło wpływać w dużym stopniu na położenie wielkiego narodu: marnotrawstwo i brak rozsądku u niektórych ludzi są zawsze wyrównane z nadmiarem przez oszczędność i roztropne postępowanie innych.

Jeśli chodzi o marnotrawstwo, to główną przyczyną skłaniającą do wydawania, jest chęć używania w chwili obecnej; chęć ta jest wprawdzie niekiedy gwałtowna i bardzo trudna do opanowania, zato w zasadzie tylko chwilowa i przypadkowa. Przyczyną zaś, która skłania do oszczędności, jest pragnienie polepszenia sobie bytu; pragnienie to, choć w zasadzie spokojne i beznamiętne, przychodzi na świat wraz z nami i nie opuszcza nas nigdy, aż

do grobu. Na całej przestrzeni, oddzielonej temi dwoma momentami życia, niema prawie jednej chwili, w którejby człowiek czuł się tak doskonale i zupełnie zadowolony ze swej sytuacji, aby nie pragnął żadnej zmiany i żadnej poprawy. Środkiem zaś, przy pomocy którego większość ludzi zamierza i pragnie poprawić swe warunki, jest powiększenie majątku. Jest to środek najpospolitszy i najoczywistszy. Otóż najpewniejszą drogą do powiększenia majątku jest oszczędność i gromadzenie, bądź regularne co roku, bądź przy jakiejś wyjątkowej sposobności, części zarobków i zysków. A chociaż przyczyna, skłaniająca do wydawania, przeważa w niektórych wypadkach niemal u wszystkich ludzi, a u niektórych ludzi prawie we wszystkich wypadkach, to jednak, biorąc przeciętnie całe życie człowieka, widzimy, że u większości ludzi przyczyna, skłaniająca do oszczędności, nie tylko przeważa, ale przeważa w dużym stopniu.

Jeżeli zaś chodzi o złe gospodarowanie, to liczba przedsięwzięć mądrych i szczęśliwych jest wszędzie o wiele większa, niż nierozsądnych i nieudanych. Mimo wszystkich naszych narzekań na częste bankructwa, ludzie, na których spadło tego rodzaju nieszczęście, stanowią zaledwie drobną część wszystkich osób, pracujących w handlu i różnych gałęziach przemysłu; liczba ich nie przekracza zapewne zbytnio 1 na tysiąc. Bankructwo jest może największem nieszczęściem i upokorzeniem, jakie może dotknąć człowieka uczciwego. Dlatego większość ludzi zachowuje dostateczną ostrożność, aby bankructwa uniknąć. Są wprawdzie ludzie, którzy go nie unikają, jak są i tacy, którym nie uda się uniknąć szubienicy.

Jeżeli wielkie narody ubożeją z powodu marnotrawstwa i złego gospodarowania, to należy to przypisać nie obywatelom, ale rządom. W większości krajów wszystkie lub prawie wszystkie dochody publiczne idą na utrzymanie ludzi nieprodukcyjnych. Do takich należą osoby, wchodzące w skład wielkich i wspaniałych dworów monarszych, wielkiej instytucji kościelnej, wielkich wojsk morskich i lądowych, które w czasie pokoju niczego nie produkują, a w czasie wojny osiągnięte przez nię zdobycze nie mogą pokryć wydatków na ich utrzymanie, ani nawet na prowadzenie samej wojny [2]). Ludzie ci, którzy niczego sami nie produkują, utrzymują się całkowicie z wytworu pracy innych. Gdyby przeto liczba ich wzrosła ponad liczbę niezbędną, mogliby skonsumować w ciągu jednego roku tak znaczną część tej produkcji, że nie pozostałoby jej dosyć na utrzymanie pracowników produkcyjnych, czyli dla tych, którzy mają ją odtworzyć w roku przyszłym. Dlatego produkcja w roku przyszłym byłaby mniejsza, niż w roku poprzednim i gdyby taki anormalny stan rzeczy trwał dłużej, to produkcja w roku trzecim byłaby jeszcze mniejsza, niż w roku drugim.

Ci ludzie nieprodukcyjni winni się utrzymywać tylko z nadwyżki dochodów ludności; w przeciwnym razie mogliby doprowadzić do skonsumowania tak wielkiej części całego dochodu, że znaczna liczba ludzi produkcyjnych zmuszona by była naruszyć swe kapitały, a więc fundusze przeznaczone do utrzymania pracy produkcyjnej; a wówczas cała oszczędność i dobre gospodarowanie jednostek nie mogłyby wystarczyć do wyrównania uszczerbku i szkód, wyrządzonych rocznej produkcji przez to wielkie i wymuszone marnotrawstwo kapitałów.

Doświadczenie zdaje się jednak wskazywać, że prawie we wszystkich okolicznościach oszczędność i rozumne gospodarowanie wystarcza nie tylko do wyrównania skutków marnotrawstwa i złego gospodarowania poszczególnych osób, ale również do zbilansowania szalonych wydatków publicznych rządów. Ten ciągły, stały i nieprzerwany wysiłek człowieka do polepszenia swego bytu, to główne źródło bogactwa zarówno publicznego i narodowego, jak prywatnego, ma często taką siłę, że wbrew wybujałościom rządzących i wielkim błędom administracji, utrzymuje naturalny postęp gospodarstwa ku poprawie. Podobnie, jak ta znana zasada fizjologiczna, która często przywraca zdrowie i siły organizmowi, nie tylko na przekór chorobie, lecz wbrew głupim receptom lekarza.

Aby powiększyć wartość rocznego wytworu ziemi i pracy w jakiemś państwie, nie mamy innej drogi, jak powiększenie liczby robotników produkcyjnych lub też wzmożenie zdolności produkcyjnej robotników już poprzednio zatrudnionych.

Jeśli chodzi o ilość robotników produkcyjnych, to jest rzeczą jasną, że może ona znacznie wzrosnąć tylko wskutek powiększenia kapitału czyli funduszów przeznaczonych na ich utrzymanie. Jeśli zaś chodzi o zdolność produkcyjną, to przy tej samej liczbie robotników może ona wzrosnąć tylko wtedy, gdy powiększymy lub udoskonalimy maszyny i narzędzia, które ułatwiają lub skracają pracę; lub wreszcie, gdy wprowadzimy lepszy podział i specjalizację pracy. W jednym i drugim wypadku potrzeba prawie zawsze dodatkowego kapitału. I tylko przy pomocy dodatkowego kapitału może przedsiębiorca dostarczyć swym robotnikom lepszych maszyn lub też dokonać wśród nich korzystniejszego podziału pracy. Skoro zaś praca, jaką trzeba wykonać, składa się z pewnej liczby części, to aby móc utrzymać każdego robotnika stale przy jednej funkcji, potrzeba o wiele większego kapitału, niż wówczas, gdy każdy robotnik jest zatrudniony od przypadku do przypadku przy różnych czynnościach w trakcie wykonania pracy. Jeżeli więc przy porównywaniu sytuacji kraju w dwóch różnych okresach zobaczymy, że roczny wytwór ziemi i pracy jest wyraźnie większy w drugim okresie czasu, że gleba jest lepiej uprawiana, przemysł liczniejszy i lepiej prosperujący, a handel bardziej rozwinięty, to możemy być pewni, że w czasie między temi dwoma okresami kapitał kraju musiał wzrosnąć [3]). Możemy również być pewni, że dzięki rozsądnemu gospodarowaniu jednych osób kapitał uzyskał większy przyrost, niż wynosił jego ubytek, spowodowany złem gospodarowaniem innych osób prywatnych, jak również pu-

[2]) Trzymając się nawet klasyfikacji Smitha, musimy uznać, że jeżeli już kler i wojsko mają być nieprodukcyjne, to przecież umożliwiają produkcję: duchowieństwo, głosząc zasady moralności, przyczynia się do uniknięcia anarchji i chaosu, wojsko zaś zapewnia spokój i bezpieczeństwo granic, bez czego żadna produkcja nie byłaby możliwa.

[3]) Autor mówi tu wciąż o kapitale, jednakże — jak to wspomnieliśmy — należy przez to rozumieć: oszczędność.

bliczną rozrzutnością i błędami rządu. Zobaczymy, że tak się miała sprawa prawie we wszystkich państwach w czasach pokojowych i względnie spokojnych, nawet w tych krajach, które nie posiadały rządów zbyt mądrych i oszczędnych...

Jeżeli oszczędność powiększa a marnotrawstwo zmniejsza kapitał ogólny, to postępowanie tych, którzy wydają cały swój dochód i nic ponadto, nie powiększając ani nie zmniejszając swego kapitału, — nie powiększa ani też nie zmniejsza kapitału ogólnego. Atoli istnieją pewne rodzaje wydatków, które zdają się przyczyniać więcej od innych do powiększenia zamożności ogólnej.

Dochód swój jednostka może wydać na rzeczy, które ulegną bezpośredniemu spożyciu i wydatek na nie uskuteczniony w jednym dniu nie może się przyczynić do zwiększenia bogactwa tej osoby, a więc i jej wydatków w dniu następnym; wydatek może iść także na rzeczy bardziej trwałe, które dzięki temu mogą być gromadzone [4]) i wydatek na nie uskuteczniany jednego dnia może powiększyć jej majątek, a więc umożliwić pełniejsze zaspokojenie potrzeb w dniu następnym. Naprzykład, człowiek bogaty może wydać swój dochód na zbytkowne i wystawne uczty, na liczną służbę domową, na wielką ilość psów i koni; jeżeli jednak zadowala się skromnemi potrawami i nieliczną służbą, może przeznaczyć większą część swych dochodów na upiększenie domu lub willi na wsi, na wzniesienie nowych budowli dla swego użytku lub przyjemności, na nabycie mebli do właściwego użytku lub dekoracji, na zbieranie książek, rzeźb lub obrazów. Może również obracać je na różne błahostki, klejnoty, błyskotki i inne świecidełka; może je wreszcie lokować w rzeczach najwięcej błahych, mianowicie w wielkich zbiorach wspaniałych strojów, jak to czynił faworyt pewnego wielkiego księcia i jego minister, zmarły przed kilku laty [5]).

Dwie osoby, mające równy majątek, mogą wydawać swe dochody w jeden lub drugi sposób; podczas gdy jednak bogactwo osoby, która wydała najwięcej na dobra trwałe, będzie się stale powiększać, gdyż wydatek każdego dnia przyczyni się w pewnym stopniu do podniesienia i zwiększenia rezultatu wydatku dnia następnego — to przeciwnie zamożność tej drugiej osoby nie będzie w końcu większa, niż była na początku tego okresu. Osoba pierwsza zatem stanie się w końcu tego okresu bogatsza od drugiej. Będzie ona posiadać pewną ilość dóbr, obojętnie jakiego rodzaju, które mimo, że nie będą już tyle warte, co kosztowały, przecież będą mieć zawsze pewną wartość. Z wydatków osoby drugiej nie pozostanie ani śladu i rezultaty dziesięciu czy dwudziestu lat zbytkownych wydatków będą całkowicie unicestwione, jakby ich wcale nie było.

Jeśli jeden z tych sposobów wydatkowania, jest korzystniejszy dla bogactwa jednostki, niż drugi, to niemniej jest on korzystniejszy i dla bogactwa narodu. Domy, meble, stroje człowieka bogatego służyć będą po pewnym czasie klasom niższym i średnim ludności, które będą mogły je nabyć, skoro klasie wyższej się sprzykrzą. W ten sposób w miarę rozpowszechniania się tego rodzaju wydatków wśród ludzi bogatych, stopniowo cała ludność korzysta z tych wygód [6]). W krajach, które przez czas długi były bogate, spotyka się dość często niższe warstwy ludności, posiadające domy i meble, jeszcze nieuszkodzone i w dobrym stanie, które jednak nie były nigdy wykonane na użytek obecnych posiadaczy...

Przytem wydatki na dobra trwałe dają zwykle utrzymanie większej liczbie ludzi, niżby to miało miejsce przy obsługiwaniu najbardziej zastawnej uczty. Na dwieście czy trzysta funtów potraw, które podaje się nieraz na wielkiem przyjęciu, prawie połowa ginie jako odpadki, a znaczna część zwykle się marnuje i roztrwania. Gdyby jednak wydatek wyłożony na tę ucztę obrócić na zatrudnienie murarzy, cieśli, stolarzy, rzemieślników i t. p., wówczas taką samą ilość żywności można by rozdzielić pomiędzy jeszcze większą liczbę ludzi, którzyby kupili jej sobie tanio i w drobnej ilości, nie marnując nawet okruszyny. Przytem tego rodzaju wydatek utrzymuje ludzi produkcyjnych, zamiast nieprodukcyjnych i dlatego powiększa on wartość wymienną rocznego wytworu ziemi i pracy narodu, gdy przy wydatkach na dobra nietrwałe tego przyrostu nie mamy.

Nie chciałbym jednak, aby mnie zrozumiano w ten sposób, że jeden rodzaj wydatków znamionuje zawsze charakter więcej szlachetny i szczodry, niż rodzaj drugi. Kiedy człowiek bogaty wydaje swe dochody głównie na urządzanie uczt, wówczas dzieli się większą częścią dochodów z przyjaciółmi i kompanami; kiedy zaś używa ich na zakup przedmiotów trwałych, to często wydaje wszystko dla siebie samego i nie daje nikomu niczego, jeśli nie otrzyma równowartości. W rezultacie ten drugi rodzaj wydatków, szczególnie jeśli kieruje się ku różnym błahostkom, ku wyszukanym ozdobom stroju i mebli, ku klejnotom, błyskotkom, świecidełkom, oznacza często nie tylko płochość, ale również sobkostwo i egoizm. Chciałem tylko powiedzieć, że jeden rodzaj wydatków, umożliwiając zawsze pewne gromadzenie wartościowych przedmiotów, sprzyja w większym stopniu oszczędności jednostek, a więc i wzrostowi kapitału społecznego, a służąc utrzymaniu ludzi produkcyjnych, przyczynia się więcej, niż drugi, do zwiększenia bogactwa narodowego.

(Przełożył z angielskiego i włoskiego *B. O.*).

---

4) Właściwie jest to również pewna forma oszczędności, zbliżona do tezauryzacji.

5) Zdaje się, że Smith ma tu na myśli hr. Henryka Brühla, polityka saskiego (1700 — 1763), który rozpoczął karjerę jako paź na dworze Augusta II (Augusta Mocnego), króla polskiego, a dzięki sprytowi i umiejętności przypodobania się, wkradł się w łaski Augusta II, a następnie Augusta III (Fryderyka Augusta II), zyskując coraz wyższe godności. Od r. 1746 jako prezes rady ministrów był faktycznym rządcą Saksonji i wywierał duży wpływ na sprawy polskie. Był to typ niesumiennego karjerowicza, który rujnował Saksonję olbrzymiemi podatkami, obracając je częściowo na cele osobiste. Hr. Brühl słynął z bogactw, elegancji, wystawnego życia.

6) Dziś oczywiście takie zjawiska nie odgrywają roli, jednakże dzięki rozwojowi techniki zjawiają się pod inną formą. Produkcja jakiegoś dobra, początkowo lękliwa i na małą skalę, skutkiem czego droga — staje się w końcu wskutek wzrostu konsumcji masowa, tania i dostępna dla najszerszych warstw ludności.

Spis alfabetyczny

a) Komunalnych Kas Oszczędności w dniu 1 stycznia 1936 r.

(Uwaga: W dniu 1 stycznia 1936 r. istniało w Polsce 349 Komunalnych Kas Oszczędności, w czem 226 powiatowych, 117 miejskich, 5 związkowych międzykomunalnych oraz 1 wojewódzka. Oprócz tego istnieją 2 kasy oszczędności niekomunalne: Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska „Szczadnycia“ w Przemyślu. Kasy położone w województwach: warszawskiem, łódzkiem, kieleckiem, lubelskiem, białostockiem, wileńskiem, nowogrodzkiem, poleskiem i wołyńskiem w ilości 129 należą do Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie (pl. Napoleona 7), Kasy województw: poznańskiego i pomorskiego, razem 108, należą do Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu (ul. 27 Grudnia 8), Kasy województwa śląskiego (18 Kas) do Związku Komunalnych Kas Oszczędności woj. śląskiego w Katowicach (ul. Piotra Skargi 2) i Kasy województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego (ogółem wraz z 2 niekom. 96 Kas) — do Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie (ul. Wałowa 9).

Do tych Związków zwracać się należy po informacje i wiadomości, dotyczące Kas Oszczędności.

W porównaniu ze stanem na 1.I.35 liczbą Kas zmniejszyła się o 13. Ubyły Kasy: m. Brześcia Kuj. (przejęta przez K. K. O. pow. Włocławskiego), m. Ciechocinka (w likwidacji), m. Golubia (w likw.), pow. Grudziądzkiego (w likw.), m. Kowalewa (w likw.), m. Kowla (w likw.), m. Łucka (w likw.), m. Nowego (w likw.), m. Pakości (w likw.), m. Sierakowa (w likw.), m. Skarszew (w likw.), m. Śniatynia (w trakcie fuzjowania się z K. K. O. pow. Śniatyńskiego), m. Tuszyna (przejęta z dniem 15.I.36 r. przez K. K. O. pow. Łódzkiego).

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
1. Aleksandrów Kuj.	Warszawskie	pow. Nieszawskiego
2. Augustów	Białostockie	pow. Augustowskiego
3. Baranowicze	Nowogródzkie	pow. Baranowickiego
4. Będzin	Kieleckie	pow. Będzińskiego
5. Biała Krak.	Krakowskie	miasta Białej
6. Biała Podl.	Lubelskie	pow. Bialskiego
7. Białystok	Białostockie	pow. Białostockiego
8. Biecz	Krakowskie (pow. Gorlice)	miasta Biecza
9. Bielsk Podl.	Białostockie	pow. Bielskiego
10. Bielsko	Śląskie	miasta Bielska
11. Biłgoraj	Lubelskie	pow. Biłgorajskiego
12. Bochnia	Krakowskie	zw. międzyk. w Bochni
13. Bojanowo	Poznańskie (pow. Rawicz)	miasta Bojanowa
14. Borszczów	Tarnopolskie	pow. Borszczowskiego
15. Borysław	Lwowskie	miasta Borysławia
16. Bóbrka	Lwowskie	pow. Bobreckiego
17. Brasław	Wileńskie	pow. Brasławskiego
18. Brodnica	Pomorskie	miasta Brodnicy
19. Brodnica	Pomorskie	pow. Brodnickiego
20. Brody	Tarnopolskie	pow. Brodzkiego
21. Brok n/Bug.	Białostockie (pow. Ostrów)	miasta Broku
22. Brzesko	Krakowskie	pow. Brzeskiego
23. Brześć n/Bug.	Poleskie	pow. Brzeskiego
24. Brzeziny Ł.	Łódzkie	pow. Brzezińskiego
25. Brzeżany	Tarnopolskie	pow. Brzeżańskiego
26. Brzozów	Lwowskie	pow. Brzozowskiego
27. Buczacz	Tarnopolskie	pow. Buczackiego
28. Buk	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Buku
29. Busk Kiel.	Kieleckie	pow. Stopnickiego
30. Busk Kiel.	Kieleckie	miasta Buska
31. Bydgoszcz	Poznańskie	miasta Bydgoszczy
32. Bydgoszcz	Poznańskie	pow. Bydgoskiego
33. Chełm Lub.	Lubelskie	pow. Chełmskiego
34. Chełmno	Pomorskie	miasta Chełmna
35. Chełmno	Pomorskie	pow. Chełmińskiego
36. Chełmża	Pomorskie (pow. Toruń)	miasta Chełmży
37. Chodzież	Poznańskie	miasta Chodzieży
38. Chodzież	Poznańskie	pow. Chodzieskiego
39. Chojnice	Pomorskie	miasta Chojnic
40. Chojnice	Pomorskie	pow. Chojnickiego
41. Chorzów	Śląskie	miasta Chorzowa
42. Chrzanów	Krakowskie	pow. Chrzanowskiego
43. Ciechanów	Warszawskie	pow. Ciechanowskiego
44. Cieszyn	Śląskie	miasta Cieszyna
45. Czarnków	Poznańskie	miasta Czarnkowa
46. Czarnków	Poznańskie	pow. Czarnkowskiego
47. Czersk	Pomorskie (p. Chojnice)	miasta Czerska
48. Częstochowa	Kieleckie	pow. Częstochowskiego
49. Czortków	Tarnopolskie	pow. Czortkowskiego
50. Dąbrowa k/Tarn.	Krakowskie	zw. międz. w Dąbrowie
51. Dobromil	Lwowskie	pow. Dobromilskiego
52. Dolina	Stanisławowskie	pow. Dolińskiego
53. Drohiczyn P.	Poleskie	pow. Drohickiego
54. Drohobycz	Lwowskie	miasta Drohobycza
55. Drohobycz	Lwowskie	pow. Drohobyckiego
56. Druskieniki	Białostockie (pow. Grodno)	miasta Druskienik
57. Dubno	Wołyńskie	pow. Dubieńskiego
58. Działdowo	Pomorskie	miasta Działdowa
59. Działdowo	Pomorskie	pow. Działdowskiego
60. Garwolin	Lubelskie	pow. Garwolińskiego
61. Gdynia	Pomorskie	miasta Gdyni
62. Głębokie	Wileńskie	pow. Dziśnieńskiego
63. Gniew	Pomorskie	miasta Gniewa
64. Gniezno	Poznańskie	miasta Gniezna
65. Gniezno	Poznańskie	pow. Gnieźnieńskiego
66. Gorlice	Krakowskie	pow. Gorlickiego
67. Gostynin	Warszawskie	pow Gostynińskiego
68. Gostyń	Poznańskie	pow. Gostyńskiego
69. Górzno	Pomorskie (pow. Brodnica)	miasta Górzna
70. Grajewo	Białostockie	pow. Szczuczyńskiego

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
71. Grodno	Białostockie	pow. Grodzieńskiego
72. Grodzisk Maz.	Warszawskie	pow. Błońskiego
73. Grodzisk Pozn.	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Grodziska
74. Gródek Jagiel.	Lwowskie	pow. Gródeckiego
75. Grójec	Warszawskie	pow. Grójeckiego
76. Grudziądz	Pomorskie	miasta Grudziądza
77. Grybów	Krakowskie	pow. Nowosandeckiego
78. Horochów	Wołyńskie	pow. Horochowskiego
79. Horodenka	Stanisławowskie	pow. Horodeńskiego
80. Hrubieszów	Lubelskie	pow. Hrubieszowskiego
81. Inowrocław	Poznańskie	miasta Inowrocławia
82. Inowrocław	Poznańskie	pow. Inowrocławskiego
83. Janów Lub.	Lubelskie	pow. Janowskiego
84. Jarocin	Poznańskie	miasta Jarocina
85. Jarocin	Poznańskie	pow. Jarocińskiego
86. Jarosław	Lwowskie	miasta Jarosławia
87. Jasło	Krakowskie	miasta Jasła
88. Jaworów	Lwowskie	pow. Jaworowskiego
89. Jędrzejów	Kieleckie	pow. Jędrzejowskiego
90. Jutrosin	Poznańskie (pow. Rawicz)	miasta Jutrosina
91. Kalisz	Łódzkie	miasta Kalisza
92. Kalisz	Łódzkie	pow. Kaliskiego
93. Kałusz	Stanisławowskie	pow. Kałuskiego
94. Kamień Koszyrski	Poleskie	pow. Koszyrskiego
95. Kamionka Strumił.	Tarnopolskie	pow. Kamioneckiego
96. Kartuzy	Pomorskie	pow. Kartuskiego
97. Katowice	Śląskie	miasta Katowic
98. Katowice	Śląskie	pow. Katowickiego
99. Kępno	Poznańskie	pow. Kępińskiego
100. Kęty	Krakowskie (pow. Biała)	miasta Kęt
101. Kielce	Kieleckie	pow. Kieleckiego
102. Kobryń	Poleskie	pow. Kobryńskiego
103. Kobylin	Poznańskie (pow. Krotosz.)	miasta Kobylina
104. Kolbuszowa	Lwowskie	pow. Kolbuszowskiego
105. Koło	Łódzkie	pow. Kolskiego
106. Kołomyja	Stanisławowskie	miasta Kołomyi
107. Kołomyja	Stanisławowskie	pow. Kołomyjskiego
108. Konin	Łódzkie	pow. Konińskiego
109. Końskie	Kieleckie	pow. Koneckiego
110. Kopyczyńce	Tarnopolskie	pow. Kopyczyńskiego
111. Koronowo	Poznańskie (p. Bydgoszcz)	miasta Koronowa
112. Kosów	Stanisławowskie	pow. Kosowskiego
113. Kosów Poleski	Poleskie	pow. Kosowskiego
114. Kostopol	Wołyńskie	pow. Kostopolskiego
115. Kościan	Poznańskie	miasta Kościana
116. Kościan	Poznańskie	pow. Kościańskiego
117. Kościerzyna	Pomorskie	pow. Kościerskiego
118. Kowel	Wołyńskie	pow. Kowelskiego
119. Kozienice	Kieleckie	pow. Kozienickiego
120. Kraków	Krakowskie	miasta Krakowa
121. Kraków	Krakowskie	pow. Krakowskiego
122. Krasnystaw	Lubelskie	pow. Krasnostawskiego
123. Krosno	Lwowskie	miasta Krosna
124. Krosno	Lwowskie	pow. Krośnieńskiego
125. Krotoszyn	Poznańskie	miasta Krotoszyna
126. Krotoszyn	Poznańskie	pow. Krotoszyńskiego
127. Krynica-Zdrój	Krakowskie (p. N. Sącz)	miasta Krynicy
128. Krzemieniec	Wołyńskie	pow. Krzemienieckiego
129. Kutno	Warszawskie	pow. Kutnowskiego
130. Lesko	Lwowskie	pow. Leskiego
131. Leszno	Poznańskie	miasta Leszna
132. Leszno	Poznańskie	pow. Leszczyńskiego
133. Lida	Nowogródzkie	pow. Lidzkiego
134. Lidzbark	Pomorskie (pow. Dział d.)	miasta Lidzbarka
135. Limanowa	Krakowskie	pow. Limanowskiego
136. Lipno	Warszawskie	pow. Lipnowskiego
137. Lubaczów	Lwowskie	pow. Lubaczowskiego
138. Lubartów	Lubelskie	pow. Lubartowskiego
139. Lublin	Lubelskie	pow. Lubelskiego
140. Lubliniec	Śląskie	pow. Lublinieckiego
141. Lubliniec	Śląskie	miasta Lublińca
142. Luboml	Wołyńskie	pow. Lubomelskiego
143. Lwów	Lwowskie	pow. Lwowskiego
144. Lwów	Lwowskie	miasta Lwowa
145. Lwów	Lwowskie	Galicyjska Kasa Oszczędności *)
146. Lwówek	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Lwówka
147. Łańcut	Lwowskie	pow. Łańcuckiego
148. Łask	Łódzkie	pow. Łaskiego
149. Łęczyca	Łódzkie	pow. Łęczyckiego
150. Łobżenica	Poznańskie (pow. Wyrzysk)	miasta Łobżenicy
151. Łomża	Białostockie	pow. Łomżyńskiego
152. Łowicz	Warszawskie	pow. Łowickiego
153. Łódź	Łódzkie	miasta Łodzi
154. Łódź	Łódzkie	pow. Łódzkiego
155. Łuck	Wołyńskie	pow. Łuckiego
156. Łuck	Wołyńskie	miasta Łucka **)
157. Łuków	Lubelskie	pow. Łukowskiego
158. Łuniniec	Poleskie	pow. Łunienieckiego
159. Maków Maz.	Warszawskie	pow. Makowskiego
160. Miechów	Kieleckie	pow. Miechowskiego
161. Mielec	Krakowskie	pow. Mieleckiego
162. Międzychód	Poznańskie	miasta Międzychodu
163. Międzychód	Poznańskie	pow. Międzychockiego
164. Mińsk Maz.	Warszawskie	pow. Mińsko - Mazowieckiego
165. Mława	Warszawskie	pow. Mławskiego
166. Mogilno	Poznańskie	pow. Mogileńskiego
167. Mołodeczno	Wileńskie	pow. Mołodeckiego
168. Mościska	Lwowskie	pow. Mościckiego

*) Niekomunalna.

**) w likwidacji.

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
169. Mysłowice	Śląskie (pow. Katowice)	miasta Mysłowic
170. Myślenice	Krakowskie	pow. Myślenickiego
171. Nadwórna	Stanisławowskie	pow. Nadworniańskiego
172. Nakło n/Not.	Poznańskie (pow. Wyrzysk)	miasta Nakła
173. Nieśwież	Nowogrodzkie	pow. Nieświeskiego
174. Nisko	Lwowskie	pow. Niskiego
175. Nowe Miasto n/Drwęcą	Pomorskie	pow. Lubawskiego
176. Nowogródek	Nowogrodzkie	pow. Nowogródzkiego
177. Nowy Sącz	Krakowskie	miasta Now. Sącza
178. Nowy Targ	Krakowskie	pow. Nowotarskiego
179. Nowy Tomyśl	Poznańskie	pow. Nowotomyskiego
180. Oborniki	Poznańskie	pow. Obornickiego
181. Obrzycko	Poznańskie (p. Szamotuły)	miasta Obrzycka
182. Odolanów	Poznańskie (pow. Ostrów)	miasta Odolanowa
183. Olkusz	Kieleckie	związku międzyk. w Olkuszu
184. Ołyka	Wołyńskie (pow. Łuck)	miasta Ołyki
185. Opalenica	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Opalenicy
186. Opatów	Kieleckie	pow. Opatowskiego
187. Opoczno	Kieleckie	pow. Opoczyńskiego
188. Ostrołęka	Białostockie	pow. Ostrołęckiego
189. Ostrów Maz.	Białostockie	pow. Ostrowskiego
190. Ostrów Wlk.	Poznańskie	miasta Ostrowa
191. Ostrów Wlk.	Poznańskie	pow. Ostrowskiego
192. Oszmiana	Wileńskie	pow. Oszmiańskiego
193. Oświęcim	Krakowskie (pow. Biała)	miasta Oświęcimia
194. Pabjanice	Łódzkie (pow. Łask)	miasta Pabjanic
195. Pińczów	Kieleckie	pow. Pińczowskiego
196. Pińsk	Poleskie	pow. Pińskiego
197. Piotrków Tryb.	Łódzkie	pow. Piotrkowskiego
198. Pleszew	Poznańskie (pow. Jarocin)	miasta Pleszewa
199. Plock	Warszawskie	pow. Płockiego
200. Płońsk	Warszawskie	pow. Płońskiego
201. Pniewy	Poznańskie (pow. Szamot.)	miasta Pniew
202. Pobiedziska	Poznańskie (pow. Poznań)	miasta Pobiedzisk
203. Podgórz Pom.	Pomorskie (pow. Toruń)	miasta Podgórza
204. Podhajce	Tarnopolskie	pow. Podhajeckiego
205. Poniec	Poznańskie (pow. Gostyń)	miasta Pońca
206. Postawy	Wileńskie	pow. Postawskiego
207. Poznań	Poznańskie	miasta Poznania
208. Poznań	Poznańskie	pow. Poznańskiego
209. Prużana	Poleskie	pow. Prużańskiego
210. Przasnysz	Warszawskie	pow. Przasnyskiego
211. Przemyśl	Lwowskie	miasta Przemyśla
212. Przemyśl	Lwowskie	pow. Przemyskiego
213. Przemyśl	Lwowskie	Ukraińska „Szczadnycia" ***)
214. Przemyślany	Tarnopolskie	pow. Przemyślańskiego
215. Przeworsk	Lwowskie	pow. Przeworskiego
216. Pszczyna	Śląskie	pow. Pszczyńskiego
217. Puck	Pomorskie (pow. Morski)	miasta Pucka
218. Puławy	Lubelskie	pow. Puławskiego
219. Pułtusk	Warszawskie	pow. Pułtuskiego
220. Radom	Kieleckie	pow. Radomskiego
221. Radomsko	Łódzkie	pow. Radomskowskiego
222. Radzyń Podl.	Lubelskie	pow. Radzyńskiego
223. Rakoniewice	Poznańskie (pow. Wolsztyn)	miasta Rakoniewic
224. Rawa Maz.	Warszawskie	pow. Rawskiego
225. Rawa Ruska	Lwowskie	pow. Rawskiego
226. Rawicz	Poznańskie	miasta Rawicza
227. Rawicz	Poznańskie	pow. Rawickiego
228. Rogoźno	Poznańskie (pow. Oborniki)	miasta Rogoźna
229. Rohatyn	Stanisławowskie	pow. Rohatyńskiego
230. Ropczyce	Krakowskie	pow. Ropczyckiego
231. Równe	Wołyńskie	pow. Rówieńskiego
232. Rudki	Lwowskie	pow. Rudeckiego
233. Rybnik	Śląskie	miasta Rybnika
234. Rybnik	Śląskie	pow. Rybnickiego
235. Rymanów	Lwowskie (pow. Sanok)	miasta Rymanowa
236. Rypin	Warszawskie	pow. Rypińskiego
237. Rzeszów	Lwowskie	miasta Rzeszowa
238. Sambor	Lwowskie	miasta Sambora
239. Sambor	Lwowskie	pow Samborskiego
240. Sandomierz	Kieleckie	pow. Sandomierskiego
241. Sanok	Lwowskie	miasta Sanoka
242. Sanok	Lwowskie	pow. Sanockiego
243. Sarny	Wołyńskie	pow. Sarneńskiego
244. Sądowa Wisznia	Lwowskie (pow. Mościska)	miasta Sąd. Wiszni
245. Sępolno	Pomorskie	pow. Sępoleńskiego
246. Siedlce	Lubelskie	związku międzykomunalnego w Siedlcach
247. Sieradz	Łódzkie	pow. Sieradzkiego
248. Sierpc	Warszawskie	pow. Sierpeckiego
249. Skałat	Tarnopolskie	pow. Skałackiego
250. Skierniewice	Warszawskie	pow. Skierniewickiego
251. Skoczów	Śląskie (pow. Cieszyn)	miasta Skoczowa
252. Słonim	Nowogrodzkie	pow. Słonimskiego
253. Sochaczew	Warszawskie	pow. Sochaczewskiego
254. Sokal	Lwowskie	miasta Sokala
255. Sokal	Lwowskie	pow. Sokalskiego
256. Sokołów Podl.	Lubelskie	pow. Sokołowskiego
257. Sokółka	Białostockie	pow. Sokólskiego
258. Solec Kujaw.	Poznańskie (p. Bydgoszcz)	miasta Solca
259. Stanisławów	Stanisławowskie	miasta Stanisławowa
260. Stanisławów	Stanisławowskie	pow. Stanisławowskiego

***) Niekomunalna.

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
261. Starogard	Pomorskie	miasta Starogardu
262 Starogard	Pomorskie	pow. Starogardzkiego
263. Stolin	Poleskie	pow. Stolińskiego
264. Stołpce	Nowogrodzkie	pow. Stołpeckiego
265. Strumień	Śląskie (pow. Bielsko)	miasta Strumienia
266. Stryj	Stanisławowskie	miasta Stryja
267. Stryj	Stanisławowskie	pow. Stryjskiego
268. Strzyżów	Lwowskie (pow. Rzeszów)	miasta Strzyżowa
269. Sulejów	Łódzkie (pow. Piotrków)	miasta Sulejowa
270. Sulmierzyce	Poznańskie (pow. Ostrów)	miasta Sulmierzyc
271. Suwałki	Białostockie	pow. Suwalskiego
272. Szamotuły	Poznańskie	miasta Szamotuł
273. Szamotuły	Poznańskie	pow. Szamotulskiego
274. Szczuczyn k/Lidy	Nowogrodzkie	pow. Szczuczyńskiego
275. Szubin	Poznańskie	pow. Szubińskiego
276. Śmigiel	Poznańskie (pow. Kościan)	miasta Śmigla
277. Śniatyń	Stanisławowskie	pow. Śniatyńskiego
278. Śrem	Poznańskie	miasta Śremu
279. Śrem	Poznańskie	pow. Śremskiego
280. Środa	Poznańskie	miasta Środy
281. Środa	Poznańskie	pow. Średzkiego
282. Świecie n/W.	Pomorskie	miasta Świecia
283. Świecie n/W.	Pomorskie	pow. Świeckiego
284. Święciany	Wileńskie	pow. Święciańskiego
285. Świętochłowice	Śląskie	pow. Świętochłowickiego
286. Tarnobrzeg	Lwowskie	pow. Tarnobrzeskiego
287. Tarnopol	Tarnopolskie	miasta Tarnopola
288. Tarnopol	Tarnopolskie	pow. Tarnopolskiego
289. Tarnowskie Góry	Śląskie	miasta Tarnowskich Gór
290. Tarnowskie Góry	Śląskie	pow. Tarnogórskiego
291. Tarnów	Krakowskie	miasta Tarnowa
292. Tczew	Pomorskie	miasta Tczewa
293. Tczew	Pomorskie	pow. Tczewskiego
294. Tłumacz	Stanisławowskie	pow. Tłumackiego
295. Tomaszów Lub.	Lubelskie	pow. Tomaszowskiego
296. Tomaszów Maz.	Łódzkie (pow. Brzeziny)	miasta Tomaszowa
297. Toruń	Pomorskie	miasta Torunia
298. Toruń	Pomorskie	pow. Toruńskiego
299. Toruń	Pomorskie	wojewódz. Pomorskiego
300. Trembowla	Tarnopolskie	pow. Trembowelskiego
301. Trzemeszno	Poznańskie (pow. Mogilno)	miasta Trzemeszna
302. Tuchola	Pomorskie	miasta Tucholi
303. Tuchola	Pomorskie	pow. Tucholskiego
304. Turek	Łódzkie	pow. Tureckiego
305. Turka n/Stryjem	Lwowskie	pow. Turczańskiego
306. Ujście	Poznańskie (pow. Chodzież)	miasta Ujścia
307. Wadowice	Krakowskie	pow. Wadowickiego
308. Warszawa	ul. Traugutta 5	miasta Warszawy
309. Warszawa	ul. Zgoda 7	pow. Warszawskiego
310. Wąbrzeźno	Pomorskie	miasta Wąbrzeźna
311. Wąbrzeźno	Pomorskie	pow. Wąbrzeskiego
312. Wągrowiec	Poznańskie	pow. Wągrowieckiego
313. Wejherowo	Pomorskie	miasta Wejherowa
314. Wejherowo	Pomorskie	pow. Morskiego
315. Węgrów	Lubelskie	pow. Węgrowskiego
316. Wielichowo	Poznańskie (pow. Kościan)	miasta Wielichowa
317. Wieliczka	Krakowskie	zw. międz. w Wieliczce
318. Wieluń	Łódzkie	pow. Wieluńskiego
319. Wierzbnik	Kieleckie	pow. Iłżeckiego
320. Wilejka	Wileńskie	pow. Wilejskiego
321. Wilno	Wileńskie	miasta Wilna
322. Włocławek	Warszawskie	miasta Włocławka
323. Włocławek	Warszawskie	pow. Włocławskiego
324. Włodawa	Lubelskie	pow. Włodawskiego
325. Włodzimierz Woł.	Wołyńskie	pow. Włodzimierskiego
326. Włoszczowa	Kieleckie	pow. Włoszczowskiego
327. Wodzisław	Śląskie (pow. Rybnik)	miasta Wodzisławia
328. Wolsztyn	Poznańskie	miasta Wolsztyna
329. Wolsztyn	Poznańskie	pow. Wolsztyńskiego
330. Wołkowysk	Białostockie	pow. Wołkowyskiego
331. Wołomin	Warszawskie	pow. Radzymińskiego
332. Wołożyn	Nowogrodzkie	pow. Wołożyńskiego
333. Wronki	Poznańskie (p. Szamotuły)	miasta Wronek
334. Września	Poznańskie	miasta Wrześni
335. Września	Poznańskie	pow. Wrzesińskiego
336. Wyrzysk	Poznańskie	pow. Wyrzyskiego
337. Wysokie Mazow.	Białostockie	pow. Wysoko-Mazow.
338. Zaleszczyki	Tarnopolskie	pow. Zaleszczyckiego
339. Zamość	Lubelskie	pow Zamojskiego
340. Zawiercie	Kieleckie	pow. Zawierciańskiego
341. Zbaraż	Tarnopolskie	pow. Zbaraskiego
342. Zbąszyń	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Zbąszynia
343. Zborów	Tarnopolskie	pow. Zborowskiego
344. Zdołbunów	Wołyńskie	pow. Zdołbunowskiego
345. Zduny	Poznańskie (p. Krotoszyn)	miasta Zdun
346. Złoczów	Tarnopolskie	miasta Złoczowa
347. Złoczów	Tarnopolskie	pow. Złoczowskiego
348. Żnin	Poznańskie	pow. Żnińskiego
349. Żory	Śląskie (pow. Rybnik)	miasta Żor
350. Żółkiew	Lwowskie	pow. Żółkiewskiego
351. Żydaczów	Stanisławowskie	pow. Żydaczowskiego
352. Żywiec	Krakowskie	miasta Żywca

b) Spis oddziałów, zbiornic, wpłatni i zakładów zastawn. K. K. O. na 1. I. 1936 r.

Niektóre z K. K. O. posiadają oddziały, zbiornice, zakłady zastawnicze (lombardy) i t. p. Na dzień 1 stycznia 1936 r. czynnych było oddziałów 64, zbiornic 3, wpłatni 2, kantorów wymiany 3 i zakładów zast. 13.

Siedziba	Województwo	Rodzaj	Przynależność do K. K. O.
1. Bełchatów	Łódzkie	oddział	pow. Piotrkowskiego
2. Bielszowice	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
3. Bieruń Stary	Śląskie	oddział	pow. Pszczyńskiego
4. Błonie	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego
5. Bochnia	Krakowskie	zakł. zast.	zw. międzyk. w Bochni
6. Bohorodczany	Stanisławowskie	oddział	pow. Stanisławowskiego
7. Brześć Kujawski	Warszawskie	oddział	pow. Włocławskiego
8. Brzeziny Śląskie	Śląskie	oddział	pow. Świętochłowickiego
9. Brzeżany	Tarnopolskie	zakł. zast.	pow. Brzeżańskiego
10. Bydgoszcz	Poznańskie	zakł. zast.	miasta Bydgoszczy
11. Chorzów	Śląskie	oddział (Chorzów III)	miasta Chorzowa
12. Ciechocinek	Warszawskie	oddział	pow. Nieszawskiego w Aleksandrowie
13. Czeladź	Kieleckie	oddział	pow. Będzińskiego
14. Dąbrowa Górnicza	Kieleckie	oddział	pow. Będzińskiego
15. Duszniki	Poznańskie	wpłatnia	pow. Szamotulskiego
16. Gdynia	Pomorskie	kantor wym. I (w porcie)	miasta Gdyni
17. Gdynia	Pomorskie	kantor wym. II (na dworcu)	miasta Gdyni
18. Gniew	Pomorskie	oddział	pow. Tczewskiego
19. Góra Kalwarja	Warszawskie	oddział	pow. Grójeckiego
20. Janów	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
21. Jasło	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Jasła
22. Jeziorna	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
23. Kamień	Pomorskie	oddział	pow. Sępoleńskiego
24. Kochłowice	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
25. Kołomyja	Stanisławowskie	zakł. zast.	miasta Kołomyi
26. Koźmin	Poznańskie	oddział	pow. Krotoszyńskiego
27. Kraków	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Krakowa
28. Kraków — Podgórze	Krakowskie	oddział	pow. Krakowskiego
29. Kruszwica	Poznańskie	zbiornica	pow. Mogileńskiego
30. Lipiny Śląskie	Śląskie	oddział	pow. Świętochłowickiego
31. Lubawa	Pomorskie	oddział	pow. Lubawskiego w Nowem Mieście
32. Lwów	Lwowskie	oddział I ul. Gródecka	miasta Lwowa
33. Lwów	Lwowskie	oddział II ul. Żółkiewska	miasta Lwowa
34. Lwów	Lwowskie	zakł. zast.	miasta Lwowa
35. Łódź	Łódzkie	oddział	miasta Łodzi
36. Mała Dąbrówka	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
37. Międzyrzec Podl.	Lubelskie	oddział	pow. Radzyńskiego
38. Mikołów	Śląskie	oddział	pow. Pszczyńskiego
39. Milanówek	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego
40. Nowa Wieś	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
41. Nowe	Pomorskie	oddział	pow. Świeckiego
42. Nowy Bytom	Śląskie	oddział	pow. Świętochłowickiego
43. Nowy Dwór	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
44. Nowy Sącz	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Nowego Sącza
45. Odolanów	Poznańskie	oddział	pow. Ostrowskiego
46. Orzegów	Śląskie	oddział	pow. Świętochłowickiego
47. Ostrowiec Kiel.	Kieleckie	oddział	pow. Opatowskiego
48. Ostrzeszów	Poznańskie	oddział	pow. Kępińskiego
49. Ozorków	Łódzkie	oddział	pow. Łęczyckiego
50. Piaseczno	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
51. Pleszew	Poznańskie	oddział	pow. Jarocińskiego
52. Pniewy	Poznańskie	oddział	pow. Szamotulskiego
53. Poznań	Poznańskie	oddział I ul. 27 Grudnia 19	miasta Poznania

Siedziba	Województwo	Rodzaj	Przynależność do K. K. O.
54. Poznań	Poznańskie	zbiornica ul. Focha 50	miasta Poznania
55. Pruszków	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
56. Przemyśl	Lwowskie	zakł. zast.	miasta Przemyśla
57. Puck	Pomorskie	oddział	pow. Morskiego w Wejherowie
58. Pyzdry	Łódzkie	oddział	pow. Konińskiego
59. Radzionków	Śląskie	oddział	pow. Tarnogórskiego
60. Radzymin	Warszawskie	oddział	pow. Radzymińskiego w Wolominie
61. Ruda Śląska	Śląskie	oddział	pow. Świętochłowickiego
62. Siemianowice	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
63. Słupca	Łódzkie	oddział	pow. Konińskiego
64. Stanisławów	Stanisławowskie	zakł. zast.	miasta Stanisławowa
65. Strzelno	Pomorskie	oddział	pow. Mogileńskiego
66. Szczebrzeszyn	Lubelskie	oddział	pow. Zamojskiego
67. Szopienice	Śląskie	oddział	pow. Katowickiego
68. Śmigiel	Poznańskie	oddział	pow. Kościańskiego
69. Tarnopol	Tarnopolskie	zakł. zast.	miasta Tarnopola
70. Tarnów	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Tarnopola
71. Truskawiec	Lwowskie	oddział	pow. Drohobyckiego
72. Trzebinia	Krakowskie	składnica	pow. Chrzanowskiego
73. Tuszyn	Łódzkie	oddział	pow. Łódzkiego
74. Warszawa		oddział I ul. Bielańska 8	miasta Warszawy
75. Warszawa		oddział II Praga—Targowa 65	miasta Warszawy
76. Wieleń	Poznańskie	oddział	pow. Czarnkowskiego
77. Więcbork	Pomorskie	oddział	pow. Sępoleńskiego
78. Wilno	Wileńskie	zakł. zast.	miasta Wilna
79. Witkowo	Poznańskie	oddział	pow. Gnieźnieńskiego
80. Wyszków	Warszawskie	oddział	pow. Pułtuskiego
81. Zakopane	Krakowskie	oddział	pow. Nowotarskiego
82. Zbąszyń	Poznańskie	kant. wym. (na Dworcu)	miasta Zbąszynia
83. Zduńska Wola	Łódzkie	oddział	pow. Sieradzkiego
84. Zgierz	Łódzkie	oddział	pow. Łódzkiego
85. Żyrardów	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego

Działalność P. K. O. w 1935 r.

Działalność P. K. O. w 1935 r. wykazuje znaczny wzrost obrotów we wszystkich działach pracy. Mimo psychozy niepewności na rynkach kapitałowych, która zkolei oddziaływała na psychikę społeczeństwa, operacje P. K. O. rozwijały się normalnie, szczególnie w działach oszczędnościowym i obrotów czekowych.

Rok 1935 przynosi w *dziale oszczędnościowym* dalszy wzrost sumy wkładów o 58,1 milj. złotych do 679,3 miljonów złotych oraz liczby książeczek o przeszło 417 tysięcy do liczby 1.892 tysięcy sztuk. Z ogólnej sumy wkładów w dn. 31.XII.1935 r. przypadało na (p. tablica obok).

Ogólny obrót na rachunkach oszczędnościowych osiągnął w 1935 r. kwotę zł. 1.585.8 milj. złotych, przewyższając o 346.8 milj. złotych obrót z roku poprzedniego. Na obrót ten składało się 5 086 tysięcy pozycyj wpłat na sumę zł. 821.9 milj. złotych oraz 5.855 tysięcy pozycyj wypłat na sumę 763.8 milj. zł., przyczem przeciętna wpłata wynosiła zł. 162, zaś wypłata zł. 131. Przeciętny stan wkładu na jednej książeczce wynosił w ciągu roku sprawozdawczego złotych 359.

Rodzaj wkładów	Liczba książeczek w tysiąc.	Suma wkładów Tys. zł.	Przyrost — Ubytek: Liczba książeczek w tysiącach	Przyrost — Ubytek: Suma wkładów Tysiące zł.
A. Wkłady:				
zwykłe	1.783,2	617.840	+ 371,7	+ 53.889
premjow. . . .	79,7	15.946	+ 45.5	+ 3.656
w zł. w zł. krajowe	1,4	17.214	— 0,1	— 804
„ emigrac.	2,4	8.321	+ 0,4	+ 1.405
B. Z waloryzacji wkładów markowych .	25,3	20.009	— 4,0	— 3.191
Razem A. .	1.866,7	659.321	+ 417,5	+ 58.146
„ B. .	25,3	20.009	— 4,0	— 3.191
Ogółem . .	1,892,0	679.330	+ 413,5	+ 54.955

Jak z podanej wyżej tablicy wynika, wkłady krajowe w złotych w złocie uległy spadkowi. Sprawozdanie P. K. O. za rok 1935 tłumaczy ten objaw wzrostem zaufania do złotego obiegowego. Także stopniowej likwidacji uległy wkłady waloryzacyjne, przyczem liczba wylosowanych książeczek wynosiła ponad 4.000 na sumę 3.191.000 zł. Likwidacja na-

stępuje w drodze losowań amortyzacyjnych, przyczem wylosowane sumy, bądź są przenoszone na rachunki oszczędnościowe zwykłe, bądź wypłacane gotówką.

Działalność propagandowa P. K. O. wykazuje dużą inwencję i zróżniczkowanie sposobów propagandy. Poza propagandą przez druki, afisze, ulotki i t. p. P. K. O. zorganizowała w ciągu roku kilka konkursów z nagrodami, które to konkursy dały bardzo pomyślne rezultaty. Nadto P. K. O. uczestniczyła w szeregu wystaw, zorganizowała ekspozyturę na zlocie harcerskim w Spale, prowadziła intensywną propagandę w wojsku i t. p. Celem roztoczenia opieki nad oszczędnościami emigrantów, zorganizowany w swoim czasie Bank Polska Kasa Opieki wykazywał dużą działalność, zajmując się ruchem przekazowym i oszczędnościowym.

Obrót czekowy, jak podkreśla Sprawozdanie, kształtował się w 1935 r. pomyślnie, a to dzięki wzmożonej popularyzacji czeku, a przedewszystkiem dzięki wzrostowi operacyj bezgotówkowych. Obrót czekowy osiągnął na ultimo 1935 — 27.486 miljonów złotych, z czego na obrót bezgotówkowy przypada 76,4%, t. j. 21.011 milj. złotych oraz na obrót gotówkowy 6.475 milj. złotych, t. j. 23.6%, podczas gdy w roku 1934 stosunek procentowy wyrażał się cyframi 74.2% i 25.8%. Stan wkładów na 76.501 kontach czekowych wynosił na koniec 1935 r. sumę 202.356 tysięcy złotych. Charakterystyczną cechą obrotu czekowego P. K. O. jest wielka ruchliwość i wahania salda wkładów czekowych, które wykazuje w ciągu miesiąca kilkanaście a nawet kilkadziesiąt miljonów złotych różnicy. Wahania te jednak w normalnym układzie stosunków gospodarczych są uchwytne, wobec czego, zachowując odpowiednie rezerwy gotówkowe, P. K. O. ma możność odprowadzić wolną część wkładów czekowych na akcję kredytową. Z drugiej jednak strony P. K. O. musi trzymać duże rezerwy gotówkowe. Rezerwy gotówkowe P. K. O. na koniec 1935 r. wynosiły: kasa i sumy do dyspozycji 154.440.7 tysięcy zł., gotówka w urzędach pocztowych — 27.541.6 tysięcy zł., lokaty w bankach państwowych — 55.094.8 tysięcy zł.

Ilość kont czekowych w ciągu roku sprawozdawczego wzrosła o 1.739 kont do 76.501 kont na ultimo 1935. Z tej liczby przypada na: handel — 27,7%, przemysł i rękodzielnictwo 15,2%, instytucje finansowe 5,2%, instytucje państwowe — 5.1%, związki samorządowe i spółdzielnie (bez kredytowych) — 6.3%, stowarzyszenia, związki i t. p. — 10,3%, wolne zawody, urzędnicy, wojskowi — 19,0%, różne zawody — 11,2%.

Z ogólnej kwoty obrotu czekowego 72,1% przypada na centralę P. K. O., reszta na 4 oddziały: w Katowicach, w Krakowie, w Poznaniu i we Lwowie; poratem z ogólnej kwoty obrotu 85% przypada na operacje, dokonane za pośrednictwem Centrali i oddziałów P. K. O., zaś 15% na urzędy pocztowe, które są zbiornicami P. K. O.

Akcja kredytowa P. K. O. obejmuje następujące rodzaje interesów: zakup papierów wartościowych, udzielanie pożyczek na zastaw papierów wartościowych, skup weksli i akceptów, pożyczki wekslowe i lokaty w nieruchomościach.

Zakup papierów wartościowych o stałem oprocentowaniu stanowi dominującą pozycję w aktywach P. K. O. Sprawozdanie P. K. O. wyjaśnia, że zasadniczym celem polityki lokacyjnej P. K. O. jest zasilanie życia gospodarczego długoterminowym kredytem, że nabywane papiery pochodzą z emisyj na określone cele gospodarcze, z których wpływy poszły na inwestycje, a więc zaspokajały najistotniejsze potrzeby gospodarstwa narodowego, zwiększając tem samem dochód społeczny oraz że tylko część nabywanych papierów poszła na cele bezpośrednio skarbowe.

Z posiadanych przez P. K. O. na koniec 1935 r. papierów wartościowych przypada na:

1) emisje skarbowe, skrypty i bony skarbowe z funduszów państwowych . . .	255.089 tys. zł.
2) emisje banków państwowych (w tem obligacje komunalne B. G. K. 174.595 tys. zł.)	347.930 „ „
3) listy zastawne i obligacje Tow. Kredytowych, książeczki oszczędnościowe	34.595 „ „
4) Akcje Banku Polskiego i Polskiej Kasy Opieki	6.774 „ „
	644.388 tys. zł.

Jak z powyższych cyfr wynika, około 430 milj. złotych przeznaczono na zakup papierów, pochodzących z emisji na cele skarbowe lub inwestycje publiczne, natomiast tylko około 207 milj. złotych na inwestycje o charakterze prywatnym, pomijając już i ten fakt, że między kredytami np. budowlanemi część sum została wydana instytucjom publicznym.

Pożyczki na zastaw papierów wartościowych stanowią bilansowo sumę nieznaczną 14.146 tysięcy złotych. Skup weksli wyrażał się sumą 65.511 tysięcy złotych obrotów i wchodzi do bilansu sumą 10.600 tysięcy złotych. Pożyczki wekslowe stanowią 8.505 tys. złotych, z czego 74,6% dla spółdzielni kredytowych.

Suma ulokowana w nieruchomościach miejskich stanowi 44.545 tysięcy złotych. P. K. O. posiada 31 objektów o łącznej kubaturze 735.711 oraz 3 place. W roku sprawozdawczym lokaty tego rodzaju wzrosły o 582 tys. zł.

Dział ubezpieczeń na życie wykazuje dalszy wzrost operacyj o 28.203 polis na sumę ubezpieczenia 32.205 tys. zł. i zamyka się sumą 119.450 polis na sumę ubezpieczenia 178.704 tys. złotych. Wzrost ten jest blisko dwukrotnie większy, niż w roku 1934.

Interesy komisowe P. K. O. stanowią: przekazy i przelewy zagraniczne, inkaso weksli, zlecenia giełdowe, depozyty i wynajem kasetek depozytowych (safes). Wszystkie tego rodzaju operacje wykazują w roku sprawozdawczym dalszy wzrost.

Bilans P. K. O. zamyka się sumą 1.015 958 tys. złotych przy nadwyżce bilansowej 5.862 tys. złotych. Bilans działu ubezpieczeń na życie sumą 24.571 tys. złotych przy nadwyżce 1.701,5 tys. złotych.

Jak z powyższego wynika, główny rezerwuar dopływu kapitałów do P. K. O. stanowią wkłady

oszczędnościowe i salda rachunków czekowych. Polityka lokacyjna P. K. O. przeznacza kapitały te w pierwszej mierze na zakup papierów procentowych publicznych, ograniczając do minimum bezpośrednią akcję kredytową. Jak dowiedzieliśmy się z komunikatów prasowych z końca ubiegłego roku, bezpośrednia akcja kredytowa P. K. O. ma być rozszerzona. Czy wywrze to wpływ na rynku kredytowym — zależeć będzie od rozmiarów tej akcji.

Es.

Notatki i uwagi

Program działalności Banku Polskiego.

Prezes Banku Polskiego p. Adam Koc wygłosił na Walnem zebraniu akcjonarjuszów w dn. 20 lutego przemówienie programowe, które poniżej zamieszczamy:

„Panowie mają przed sobą sprawozdanie z działalności Banku Polskiego w ubiegłym roku operacyjnym. Chcę skorzystać z okazji, aby podzielić się z Panami moim poglądem na obecną rzeczywistość gospodarczą Polski oraz na rolę i zadania Banku Polskiego w ramach, jakie mu wyznacza nasza bieżąca sytuacja.

Proszę Panów — to, że obecne trudności naszego dnia codziennego są bardzo silnie odczuwane, to jest rzeczą naturalną. Jesteśmy zmęczeni długotrwałym kryzysem, a poprawa jest powolna. Ale kładę nacisk na to, że poprawa jest, że stopniowo wychodzimy w ciągu ostatnich lat z najniższego poziomu. Nieprawdą jest, jakobyśmy staczali się ciągle po równi pochyłej i jakoby nasze uparte wysiłki i nasza polityka walki z kryzysem, wytknięta prawie od pięciu lat, nie dawała pozytywnych wyników. Obroty nasze — choć powoli — wzrastają, produkcja i stan zatrudnienia poprawia się, a ostatnie pociągnięcia Rządu na odcinku gospodarczym powinny przyśpieszyć istniejącą naturalną tendencję poprawy.

W walce naszej z kryzysem i w dążeniu do podniesienia gospodarczego kraju idziemy drogą wypróbowanych metod, unikając eksperymentów, za które musielibyśmy w przyszłości drogo zapłacić. Szczególniej w polityce monetarnej obowiązują zupełnie określone, znane i niewątpliwe zasady, które u nas będą stosowane. Nie chodzi tu o martwe formuły klasyczne; to określenie jest u nas przeważnie mocno nadużywane. Czasem wydaje mi się, że każdego, kto wyznaje zasady realnego, solidnego gospodarowania, a nie goni za budowaniem fantastycznych koncepcyj na piasku, nazywa się u nas klasykiem ekonomicznym.

Jest rzeczą zrozumiałą, że polityka Banku Polskiego nie może być kierowana żadną doktryną, ale musi być oparta na szerokiem zrozumieniu potrzeb życia gospodarczego Polski, na dostosowywaniu polityki Banku do kształtowania się sytuacji gospodarczej i finansowej. Polityka Banku musi być nacechowana głębokim realizmem, to też przeciwstawiać się będziemy z całą siłą wszelkim teorjom, które twierdzą, że z niczego można stworzyć nowe wartości.

Bank Polski dążyć będzie konsekwentnie do odbudowy kredytu, jako podstawy wszelkiego postępu gospodarczego. Dla osiągnięcia tego celu czynić będziemy wszystko, aby gospodarstwo polskie, w najszerszem tego słowa znaczeniu, wywiązywało się ze swych zobowiązań zarówno wobec zagranicznych, jak i krajowych wierzycieli.

Tę samą zasadę stosować będziemy odnośnie do dłużników Banku Polskiego. Ułatwiać będziemy korzystanie z kredytów w Banku Polskim tym, którzy wywiązują się ze swych zobowiązań wobec Banku i posiadają nieodzowne warunki do korzystania z kredytu w instytucji emisyjnej. Muszę odrazu podkreślić, że popierać będziemy tylko zdrowe, aktywne i rentowne jednostki gospodarcze, a nie będziemy się angażować na rzecz jednostek biernych i chorych.

Będziemy dążyli do wzmocnienia siły i znaczenia Banku Polskiego na rynku pieniężnym. Bank Polski, dzięki swej dużej sieci Oddziałów i Zastępstw winien kontrolować i kierować rynkiem pieniężnym w Polsce. Aby ten cel osiągnąć, Bank Polski będzie jaknajbliżej i jaknajściślej współpracować z instytucjami kredytowemi, a przedewszystkiem z bankami prywatnemi i państwowemi. Ta bliska współpraca musi doprowadzić do tego, aby polityka wszystkich instytucyj kredytowych była uzgodniona z Bankiem Polskim, aby była jedna polityka kredytowa w Polsce.

Pomimo stałego i znacznego narastania wkładów nasze życie gospodarcze wciąż jeszcze odczuwa brak kapitałów obrotowych. Brak ten jest ściśle związany z niedostatecznie rozwiniętym rynkiem kapitałowym w Polsce i ograniczonemi możliwościami czerpania funduszów z tego źródła. Rynek kapitałowy trzeba tworzyć, rozwijać i otaczać opieką. W swym zakresie działania Bank Polski zrobi wszystko, aby przyśpieszyć osiągnięcie tego celu. Z tego samego powodu troską naszą będzie stworzenie warunków dla zdrowego dopływu zagranicznych kapitałów do Polski.

W swych stosunkach z zagranicą Bank Polski będzie prowadził aktywną politykę, polegającą na utrzymaniu ciągłych i przyjaznych stosunków z zagranicznemi bankami emisyjnemi oraz z Bankiem Wypłat Międzynarodowych. Wobec współzależności zjawisk gospodarczych i finansowych w skali międzynarodowej, musimy być stale dobrze poinformowani o tem, co się na świecie dzieje, a z drugiej strony powinniśmy być wiarogodnymi i bezpośrednimi informatorami zagranicznych banków emisyjnych o sytuacji gospodarczej i finansowej Polski.

Cała nasza działalność musi być i będzie oparta na harmonijnej współpracy z Rządem, która powinna ulegać dalszemu pogłębieniu. Pozwoli to Bankowi lepiej panować nad całością rynku pieniężnego i prawidłowością obiegu pieniądza. Współpraca Banku ze Skarbem winna rozwijać się na fundamentalnem założeniu równowagi budżetowej Państwa.

Urzeczywistnienie tych zadań będzie możliwe jedynie pod tym warunkiem że znajdą one zrozumienie wśród przedstawicieli naszego życia gospodarczego. Osobiście przywiązuje ogromną wagę do zagadnienia harmonijnej współpracy. Osiągnięcie każdego celu jest możliwe tylko wspólnym wysiłkiem. Do tej współpracy pozwalam sobie w imieniu Banku Polskiego wezwać wszystkich przedstawicieli życia gospodarczego Polski.

Będę dążył do stworzenia atmosfery spokoju i zaufania, by każdy obywatel bez niespodzianek mógł żyć i pracować nad zwiększeniem bogactwa narodowego.

Jestem przekonany, że jedynym i niezawodnym środkiem trwałej i solidnej poprawy konjunktury w naszych warunkach jest odbudowa zaufania, które wprowadzi z powrotem do życia, leżące bezczynnie w ukryciu, stezauryzowane

kapitały, ośmieli inicjatywę i pobudzi tętno naszego życia gospodarczego.

Zapewniam Panów, że Bank Polski uczyni każdy wysiłek, aby pomóc życiu gospodarczemu w walce z kryzysem, pomóc mu w dostosowaniu się do obecnych warunków i w ten sposób kłaść podwaliny pod rozwój sił twórczych w naszym organiźmie gospodarczym.

Proszę Panów — przychodzę na ten odcinek pracy z wiarą i ufnością. Patrzę pełen spokoju w dzień jutrzejszy, jestem tym, który głęboko wierzy, że niema trudności do niepokonania, podejmuję pracę w przekonaniu, że wspólnym naszym wysiłkiem zapewnimy krajowi i jego życiu gospodarczemu należyty rozwój i troskliwą opiekę przy pomocy tych środków, jakiemi rozporządza instytucja emisyjna w ramach swojej działalności".

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu styczniu 1936 r.

Dz. Ust. Nr. 1,

poz. 1. Ustawa z dn. 2.I.1936 r. o amnestji;

poz. 2. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 2.XII.1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 18.III.1932 r. o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Dz. Ust. Nr. 2,

poz. 3. Ustawa z dn. 2.I.1936 r. o wykonaniu kontroli parlamentarnej nad długami Państwa;

poz. 6. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 14.XII. 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Dz. Ust. Nr. 3,

poz. 8. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13.I. 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego;

poz. 9. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 I. 1936 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22.IV.1927 r. o rozbudowie miast;

poz. 10. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I.1936 r. o kowersji państwowych pożyczek wewnętrznych;

poz. 12. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 w sprawie zmiany ustawy o monopolu zapałczanym.

poz. 13. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I.1936 r. o zmianie ordynacji podatkowej;

poz. 14. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. o podatku od nieruchomości;

poz. 15. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów dotyczących państwowego podatku przemysłowego i opłat stemplowych;

poz. 16. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania informacyj o stosunkach gospodarczych;

poz. 19. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. o zmianie przepisów o kosztach sądowych;

poz. 20. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.XII.1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego 1808 r.;

poz. 22. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. o ochronie interesów Państwa Polskiego i jego obywateli w stosunkach międzynarodowych;

poz. 23. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 I. 1936 r. o ulgach w spłacie zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central;

poz. 24. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 I. 1936 r. o czasowem obniżeniu składek za ubezpieczenie emerytalne robotników i pracowników umysłowych oraz za ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych;

poz. 25. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14.I. 1936 r. o zmianie art. 36 ustawy z dn. 18.VII.1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia;

poz. 26. RozporządzenieMinistra Skarbu z dn. 14.I.1936 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o wykonaniu Ordynacji Podatkowej.

Dz. Ust. Nr. 4,

poz. 27. Ustawa z dn. 4.I.1936 r. o utworzeniu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze;

poz. 28. Ustawa z dn. 4.I.1936 r. o dodatkowych kredytach na rok 1934/35;

poz. 29. Ustawa z dn. 4.I.1936 r. o dodatkowych kredytach na rok 1935/36.

Dz. Ust. Nr. 5,

poz. 48. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 8.I.1936 r. o przesunięciu w roku 1936 terminu składania niektórych wykazów, przewidzianych w ordynacji podatkowej;

poz. 59. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 5.XII. 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.X.1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych;

poz. 60. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 18.XII.1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 28.III.1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Dz. Ust. Nr. 6,

poz. 79. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 17.I. 1936 r. w sprawie opłat stemplowych od Spółek.

Pożyczka konsolidacyjna.

W poprzednim N-rze „Oszczędności" omówiliśmy dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 stycznia 1936 r. o konwersji państwowych pożyczek wewnętrznych. Obecnie do dekretu tego wydane zostały przepisy wykonawcze w formie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17 lutego 1936 r., opublikowanego w Nr. 12 Dz. Ust. R. P., którego dyspozycje pokrótce zreferujemy.

4% Pożyczka konsolidacyjna wypuszczona zostaje z dniem 15 maja 1936 r. na kwotę imienną 600.000.000 złotych w złocie. Obligacje pożyczki będą opiewały na okaziciela i wypuszczane będą w odcinkach po 50, 100, 500, 1000, 5000 i 10.000 — złotych w złocie.

Czas trwania pożyczki oblicza się do dnia 15 maja 1982 r. W ciągu tego okresu pożyczka będzie stale umarzana drogą dwukrotnego, w dniu 15 maja i 15 listopada każdego roku losowania, podług opracowanego planu umorzenia, przyczem pierwsze losowanie odbędzie się w dn. 15 listopada 1937 r. Obligacje pożyczki, wylosowane do dn. 15 maja 1947 r. podlegają wykupowi z nadpłatą w wysokości 20%, zaś wylosowane po tym terminie — z nadpłatą 15% ponad ich wartość nominalną.

Oprocentowanie obligacyj wynosić będzie 4% od sta w stos. rocznym. Odsetki płatne są za zwrotem odpowiednich kuponów, półrocznie zdołu, w dniach 15 maja i 15 listo-

pada, z wyjątkiem odsetek, przypadających za pierwsze dwa kupony, z których pierwszy obejmie odsetki od dnia 15 stycznia 1936 r. za okres półroczny i płatny będzie 15 lipca 1936 r., zaś kupon drugi obejmie odsetki za dalszy okres czteromiesięczny i płatny będzie 15 listopada 1936 r. Oprocentowanie obligacyj kończy się z chwilą ich wylosowania. Przedawnienie obligacyj następuje w ciągu lat 20 od ich wylosowania, kuponów zaś — w ciągu lat 5-ciu od daty ich płatności.

Obligacje, jak również kupony do nich, opiewają na złote w złocie, według równowartości 900/5332 grama czystego złota za jednego złotego.

Czas trwania wymiany pożyczek, objętych konwersją, na obligacje pożyczki konsolidacyjnej ustala się na dziesięć miesięcy, od dnia 15 lipca 1936 r. do dnia 15 maja 1937 r.

Konwersję przeprowadzają kasy urzędów skarbowych, Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztowa Kasa Oszczędności, Państwowy Bank Rolny i ich oddziały oraz inne placówki, upoważnione do tego przez Ministra Skarbu.

Do rozporządzenia omawianego załączono plan umorzenia pożyczki, na cały okres trwania pożyczki. Wysokość półrocznej raty umorzeniowej, łącznie z odsetkami i nadpłatami, wynosi w/g tego planu od 15.280 tys. zł. do 15.290 tys. zł.

Spłata zobowiązań obligacjami 6% Pożyczki Narodowej.

W myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21 lipca 1934 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 66, poz. 585), zmienionego rozporządzeniem z dn. 27 listopada tegoż roku (Dz. Ust. R. P. Nr. 105, poz. 941) pierwonabywcom obligacyj 6% Pożyczki Narodowej, jak również tym osobom, które otrzymały obligacje w drodze spadku, na zasadzie wyroku sądowego lub przekazu, dokonanego za zgodą Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej, przysługiwało prawo spłaty temi obligacjami zobowiązań wobec niektórych instytuyj finansowych, a w ich liczbie komunalnych kas oszczędności, przyczem na spłatę można było przeznaczyć obligacje o łącznej wartości nominalnej do zł. 300,—. Prawo to przysługiwało wyłącznie do dnia 31 grudnia 1935 r.

Zwraca się przeto uwagę zainteresowanych Kas Oszczędności, że termin ten nie został przedłużony.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Dług na rachunku bieżącym.

W sprawie S. M. P. z A .E. sporną była kwestja przerachowania wierzytelności ze stosunku rachunku bieżącego, który trwał przez szereg lat, przyczem ostateczne saldo zostało ustalone na 31.XII.1924 r. Powód zażądał waloryzacji sumy z 1918 r., która to suma była objęta umową rachunku bieżącego. Sąd Najwyższy w sprawie tej ustalił zasadę, że „przy istnieniu stosunku rachunku bieżącego dług stanowią nie oddzielne pozycje rachunku bieżącego, lecz saldo, *i czasem powstania długu jest data, na którą wyprowadzone zostało ostateczne saldo*“. W tych warunkach suma z 1918 r. nie mogła być oddzielnie waloryzowana lecz zwaloryzowaniu podlegało saldo na 31.XII.1924 r. Z orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 25 stycznia 1935 r. (C. I 1121/34) — Zbiór orzeczeń S. N. Zeszyt 1935 r. poz. 301.

Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

Powód Jan Ł. zatrudniony w firmie „J.“ otrzymywał za pracę, którą zmuszony był wykonywać w godzinach nadliczbowych, specjalną premję. Premja ta jednak była niższa od wynagrodzenia ustawowego, jakie należałoby się za godziny nadliczbowe. Jan Ł. zaskarżył pracodawcę o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe. Sądy obu instancyj merytorycznych oddaliły powództwo. Sąd Najwyższy, który rozpatrywał sprawę z kasacji Jana Ł., uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, ustalając w motywach tezę, że „premja, wypłacana za pracę w godzinach nadliczbowych, nie może być niższa od wynagrodzenia, należnego w myśl art. 16 ustawy z 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. poz. 7). Wypłata przeto premji w wysokości mniejszej od tego wynagrodzenia za dodatkowe zajęcie w przypadku, gdy zmusza ono pracownika do pracy nietylko w godzinach normalnych, lecz i nadliczbowych, nie zwalnia pracodawcy od wypłaty wynagrodzenia za te ostatnie godziny“.

Z orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 10 stycznia 1935 roku (C. I 1502/34) — Zbiór Orzeczeń S. N. Zeszyt XI z 1935 r. poz. 427.

Kronika Krajowa

Wielka narada gospodarcza.

Wielka narada gospodarcza, która wzbudziła tak szerokie zainteresowanie w kraju, odbędzie się w Warszawie w dniach 28 lutego — 2 marca b. r. Celem jej jest przedyskutowanie z przedstawicielami życia gospodarczego najważniejszych zagadnień, które w r. b. miałyby się stać treścią prac rządu i zorganizowanych czynników gosp. w dążeniu do aktywizacji życia gospodarczego.

Dla przedyskutowania i wytyczenia praktycznych wskazań powołano 4 komisje, które zajmą się następującemi zagadnieniami.

I. Komisja rynku pieniężnego i kredytu: a) wkłady w bankach państwowych i prywatnych; b) kredyt krótkoterminowy; c) procedura egzekucyjna; d) kredyty rolnicze; e) kredyt długoterminowy. Rerefaty objęli: prezes Dr. Fajans i prezes Krzyżanowski, koreferat zaś dyrektor Biura Ekonomicznego Prezydjum Rady Ministrów Dr. J. Nowak.

II. Komisja obciążeń publicznych: a) podatki państwowe, b) zadania i środki samorządu terytorjalnego, c) obciążenia rolnictwa, d) ubezpieczenia społeczne. Jako referenci wystąpią: pos. Holyński, Łubieński i Światopełk-Mirski, koreferaty zaś objęli: Dr. J. Lubowicki oraz b. min. M. Jaroszyński.

III. Komisja obrotu towarowego: A. Obrót zagraniczny: a) polityka obrotu zagranicznego, b) organizacja i administracja handlu zagranicznego, c) środki wzmożenia wywozu, d) inne zagadnienia handlu zagranicznego. B. Obrót wewnętrzny: a) polityka i orga-

nizacja handlu wewnętrznego, b) finansowanie obrotu, c) inwestycje handlowe, d) obrót artykułami rolniczemi, e) preferencje dla surowców krajowych, f) wyszkolenie handlowców. Referentami będą: pos. Sikorski z Poznania, dyr. Drozdowski z Katowic, dyr. Domański, dyr. Nowakowski, Iwaszkiewicz i Taubenfeld. Jako koreferenci wystąpią: wiceminister M. Sokołowski i dyr. A. Rose.

IV. Komisja zagadnień inicjatywy prywatnej, rentowności i inwestycyj publicznych: a) środki pobudzenia inicjatywy prywatnej, b) sprawa rentowności w życiu gospodarczem, c) inwestycje publiczne. Referaty objęli: prezes Morawski z Poznania, prezes Stypiński, dyr. Sławiński i dyr. Przedpełski. Jako koreferenci wezmą udział: wiceminister J. Piasecki, dyr. M. Dolanowski, dyr. W. Martin i A. Iwanka.

Na podstawie wygłoszonych referatów i koreferatów toczyć się będzie w komisjach dyskusja, która będzie miała na celu uzgodnienie poglądów sfer gospodarczych zarówno rolniczych, przemysłowo-handlowych, jak i rzemieślniczych ze stanowiskiem przedstawicieli rządu.

Ogólny program narady gospodarczej przedstawia się następująco:

Dn. 28 lutego: Godz. 10 — Otwarcie Narady w Prezydjum Rady Ministrów — Przemówienie Prezesa Rady Ministrów Marjana Zyndram-Kościałkowskiego — Przemówienie Programowe Wicepremjera i Ministra Skarbu Eugenjusza Kwiatkowskiego. — Przemówienia: Ministra Rolnictwa i R. R. Juljusza Poniatowskiego i Ministra Przem. i Handlu Romana Góreckiego. Godz. 13 — 16.30 — Przerwa obiadowa. Godz. 16.30 — 19 — Przemówienia Prezesa Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Czesława Klarnera, Prezesa Związku Izb i Organizacyj Rolniczych Kajetana Morawskiego, Prezesa Związku Banków w Polsce Wacława Fajansa, Prezesa Związku Izb Rzemieślniczych Antoniego Snopczyńskiego.

Dn. 29 lutego: — Godz. 10 rano — Obrady Komisyj: 1) Rynku Pieniężnego i Kredytu — obraduje w Banku Gospodarstwa Krajowego, 2) Obciążeń Publicznych — Obraduje w Min. Skarbu, 3) Obrotu Towarowego — Obraduje w Min. Przem. i Handlu, 4) Zagadnień Rentowności, Inicjatywy Prywatnej i Inwestycyj Publicznych — Obraduje w Prezydjum Rady Ministrów.

Dn. 1 marca: — Godz. 19 — Przyjęcie uczestników Narady przez p. Prezesa Rady Ministrów. Poza'em w dniu tym odbędą krótkie posiedzenia Komitetów, redagujących wnioski, wypracowane na komisjach.

Dn. 2 marca: — Godz. 10 — Zgromadzenie plenarne. Sprawozdania przewodniczących komisyj, przyjęcie rezolucyj i zamknięcie obrad przez p. Wicepremjera E. Kwiatkowskiego.

Przewodniczy Naradzie Gospodarczej p. Wicepremjer i Minister Skarbu. Do prezydjum Narady Gospodarczej wchodzą: Prezes Zw. Izb Przem. Handl., Prezes Zw. Izb Rzem., przedstawiciel bankowości, pp. Ministrowie: Rolnictwa i R. R. oraz Przem. i Handlu.

Walne zebranie akcjonarjuszów Banku Polskiego.

W dniu 20 lutego b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Banku Polskiego *Adama Koca* Walne zebranie akcjonarjuszów Banku Polskiego. Centralnym momentem zebrania było niewątpliwie przemówienie Prezesa Koca, które podajemy w całości na innem miejscu („Notatki i uwagi"). Uzupełnieniem przemówienia była dyskusja, która dała Prezesowi sposobność do jeszcze wyraźniejszego podkreślenia, że jest bezwzględnym zwolennikiem zdrowej waluty, która według jego głębokiego przekonania jest uwarunkowana prawidłowem funkcjonowaniem gospodarstwa narodowego. Prezes Koc stwierdził, że jest bezwzględnym przeciwnikiem zastosowania mechanicznych środków obrony waluty, jak np. przepisów dewizowych. Do tego rodzaju środków można się uciec tylko w momentach katastrofy. Na przykładzie innych państw, które uciekły się do mechanicznych środków obrony waluty, mających być zastosowanemi tylko przejściowo, okazało się, że zarządzenia te utrzymały się na trwałe, przyczem rezultaty ich są nikłe, a nawet wręcz szkodliwe. Prezes wkońcu stwierdził autorytatywnie, że Bank Polski nie pójdzie na drogę eksperymentowania i nie pozwoli na naruszenie stałości waluty. Opierając się na doświadczeniach innych państw, musimy wyciągnąć należyte wnioski i powinniśmy starać się aby dać dobre, zdrowe ramy polskiemu gospodarstwu, a temsamem umocnić zdrowe podstawy waluty polskiej.

Ze sprawozdania i bilansu Banku wynika, że bilans zamyka się sumą zł. 1.818.475.014,37, zaś rachunek strat i zysków sumą zł. 43.428.397,20, przyczem czysty zysk za rok 1935 wynosi zł. 11.866.717,92 plus pozostałość z roku poprzedniego.

Po zatwierdzeniu sprawozdania, bilansu i rachounku strat i zysków uchwalono wypłacić za rok ubiegły dywidendę w wysokości 8 zł. od akcji I i II emisji oraz przenieść resztę zysku na rok następny.

Następnie uchwalono szereg zmian w statucie Banku Polskiego. Z pośród wprowadzonych zmian na plan pierwszy wysuwa się zmiana art. 4, mocą której dotychczasowy kapitał zakładowy Banku obniżony został ze 150 milj. zł. do 100 mijonów złotych, drogą odkupu od Skarbu państwa akcyj II emisji wartości nominalnej 50 milj. zł.

Kapitał 150 milj. zł. okazał się dla Banku za duży. Stosunek procentowy kapitału zakładowego Banku do sumy bilansowej jest wyższy, niż w wielu innych bankach emisyjnych, gdyż wynosi przeszło 8%, podczas gdy w Banku Francuskim — 0,2%, w Belgijskim — 0,8%, Holenderskim — 2%, Austrjackim — 4% i w Banku Rzeszy nieco ponad 1%.

Utrzymywanie tak wysokiego kapitału zakładowego posiadało przedewszystkiem tę niedogodność, że Bank musiał wygospodarować ze swych zysków dywidendę dla akcyj II emisji. Obniżenie kapitału zakładowego pozwoli Bankowi w przyszłości, przy tych samych zyskach, bądź na podwyższenie dywidendy od akcyj I emisji, bądź też na powiększenie rezerw.

Anulowanie tranzakcji zawartej w 1927 r. i otrzymanie od Banku gotówką 75 milj. zł., daje Skarbowi państwa możność uzyskania środków płynnych, co ma doniosłe znaczenie, zwłaszcza w obecnym momencie, kiedy Skarb, zdążając do osiągnięcia równowagi budżetowej, musi posiadać pewne minimum środków obrotowych.

Należy podkreślić, że obniżenie kapitału zakładowego w niczem nie wpłynie na rozmiary działalności Banku, które nie są zależne od wysokości kapitału zakładowego.

Z pośród dalszych zmian statutu zwrócić należy uwagę na zmiany art. 56 i 63. W art. 56 podwyższono z 25 milj. zł. do 28 milj. zł. dopuszczalną granicę udziałów Banku w przedsiębiorstwach, stanowiących własność Banku, oraz w Banku Akceptacayjnym. Zmiana ta pozostaje w związku z koniecznością podwyższenia udziału Banku w spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce", wobec budowy nowego elewatora w Gdyni, którego koszt wyniesie około 3 miljony złotych.

Jednocześnie we wspomnianym artykule wprowadzono nowe postanowienie, że Bank może przyjmować własne akcje na zabezpieczenie swych roszczeń, wynikających z czynności bankowych oraz jako kaucję na zabezpieczenie operacyj, objętych czynnościami zastępstw Banku.

W art. 63 podwyższono dotychczasową maksymalną normę, do której Bank mógł udzielać pożyczek pod zastaw papierów wartościowych z 20% do 30% sumy portfelu wekslowego Banku. Zmiana ta okazała się konieczną ze względu na przejawiające się w ostatnich latach — nietylko w Polsce, ale i zagranicą — stałe tendencje kurczenia się obiegu weksli handlowych. Zachodziła obawa, że gdyby stosunek dotychczasowy (20 proc.) nie został podwyższony, to w pewnym momencie, przy silniejszym spadku portfelu wekslowego i wzroście pożyczek pod zastaw papierów, Bank mógłby się znaleźć w sytuacji, w której nie miałby możności udzielać kredytów w tej formie. Taki stan rzeczy utrudniłby Bankowi sprostanie jednemu z najważniejszych zadań — regulowaniu kredytu.

W art. 74 zniesiono przepis co do zasad bilansowania papierów, stanowiących własność Banku; ponieważ sprawa bilansowania papierów została uregulowana ogólnem ustawodawstwem, przeto specjalny przepis dla Banku Polskiego okazał się zbędny i odtąd Bank Polski będzie podlegał ogólnie obowiązującym w tym względzie przepisom.

Zmiany innych artykułów statutu, a mianowicie: 26, 29, 39, 40 i 41 posiadają bądź charakter porządkowy, bądź też stylistyczno-redakcyjny.

Uchwały o zmianie statutu, powzięte na Walnem zebraniu, staną się obowiązujące po uzyskaniu zatwierdzenia przez władze ustawodawcze i ogłoszeniu w Dziennik Ustaw.

Jako trzeci i ostatni punkt porządku dziennego dokonano wyborów 8-miu członków rady i 3-ch zastępców, oraz 5-ciu członków komisji rewizyjnej i 3-ch zastępców.

Kantor wymiany K. K. O. pow. Zdołbunowskiego.

Mająca siedzibę w nadgranicznej miejscowości, leżącej na szlaku tranzytowym, Komunalna Kasa Oszczędności pow. Zdołbunowskiego w Zdołbunowie na podstawie zezwolenia Ministra Skarbu uruchomiła na dworcu kolejowym swój kantor wymiany. Działalność kantoru polega na kupnie - sprzedaży walut i monet obcych oraz czeków podróżniczych, przewożonych przez podróżnych, udających się do Rosji Sowieckiej, względnie stamtąd powracających.

„Szopka" w K. K. O. pow. Konińskiego.

Znana z pomysłowej propagandy Komunalna Kasa Oszczędności pow. Konińskiego w Koninie (woj. Łódzkie) łącznie z Kołem Przyjaciół Drużyn Harcerskich w Koninie, wystawiła w dniach 15 i 16 stycznia 1936 r. film polski „Dzień Wielkiej Przygody", dając pięć seansów, w tem jeden przeznaczony specjalnie dla dzieci. Po każdym z seansów wystawiona była siłami miejscowych harcerek i harcerzy „szopka" w opracowaniu Fr. Batunewicza, uzupełniona regionalnemi obrazkami i kolędami. Całość wywarła jaknajlepsze wrażenie, a samo przedstawienie cieszyło się poparciem społeczeństwa miejscowego.

Jeden z momentów tej „szopki" przedstawia zamieszczona w niniejszym numerze fotografja.

Rozwój kas bezprocentowych pożyczek w Polsce.

W jednym z ostatnich numerów „Wiadomości Statystycznych" znajdujemy ciekawy materjał, dotyczący działalności kas bezprocentowych pożyczek w Polsce w roku budżetowym 1934/35. Jeśli powyższe dane zestawimy z cyframi za rok 1929, otrzymamy obraz rozwoju tych instytucyj w okresie ostatniego 5-lecia.

Jak wiadomo, kasy bezprocentowych pożyczek są instytucjami, udzielającemi bezprocentowego kredytu średnio i małozamożnej ludności żydowskiej: drobnym kupcom i rzemieślnikom, a znaczną część środków czerpią z Żydowskiego Komitetu Rozdzielczego w Ameryce, w formie subwencyj.

Na przestrzeni lat pięciu liczba kas bezprocentowych b. znacznie wzrosła, gdyż z 521 powiększyła się do 722. Obecnie działalnością swą kasy obejmują teren całego państwa. W stolicy jest tylko 1 kasa, ale zato w woj. warszawskiem— 93, białostockiem — 67, kieleckiem — 66, lubelskiem i lwowskiem — po 65, wileńskiem — 64 i t. d. Nawet na Pomorzu znajdują się 2 kasy, w Poznańskiem — 1 i na Śląsku 3.

Mało ludzi zdaje sobie sprawę, jak poważnym czynnikiem pomocy kredytowej dla niższych warstw ludności żydowskiej są kasy bezprocentowe. W roku 1934/35 udzieliły one pożyczek prawie 153 tysiącom rzemieślników i drobnych kupców, a suma tych pożyczek sięga w r. ub. 14,5 milj. zł., a więc cyfrę b. poważną. Zatem przeciętna pożyczka udzielona przez kasę wynosi ok. 100 zł. Zwrotna subwencja stu złotych dla właściciela drobnego warsztatu w chwili, kiedy znajduje się on w krytycznem położeniu, posiada ogromne znaczenie, ratując go niejednokrotnie od ostatecznej ruiny.

Portfel wekslowy tych kas wzrósł z 7 na 9,7 milj. zł., a kapitały własne nawet w czasie kryzysu się podwoiły, bo wzrosły z 2,6 na 4,5 miljonów zł. Na szczególną uwagę zasługuje fakt nadzwyczaj skrupulatnego zwracania pożyczek przez korzystających z kredytu. W roku 1934/ udzielono pożyczek na 14,5 milj. zł., a zwrócono zł. 14,1 milj. Podobnie działo się w latach poprzednich.

Wspomnieliśmy już, że największem źródłem zdobycia środków obrotowych tych kas jest Żydowski Komitet Rozdzielczy w Ameryce, udzielił on im 4,8 milj. zł. pożyczek. W roku ubiegłym Komitet udzielił kasom 326.000 zł.; państwo udzieliło subwencyj na 98.000 zł., B. G. K. udzielił kredytów na 497.000 zł., z Anglji kasy otrzymały 17.000 zł., pozatem z różnych ofiar i składek w Polsce zebrano 622.000 zł., a zagranicą 135.000 zł. Wkładów bezprocentowych, a więc zasiłków zwrotnych kasy zebrały w r. ub. 1 miljon zł.

Warto wreszcie podkreślić niskie koszty handlowe kas żydowskich. Na 14,5 milj. zł. udzielonych pożyczek wydatki administracyjne wyniosły 487.000 zł., czyli 3%. Tłumaczy się to tem, że cały szereg prac w tych kasach wykonywany jest honorowo i że koło nich skupiają się żydowscy działacze społeczni i gospodarczy.

Organizacja kas bezprocentowych zasługuje na bliższe zapoznanie się z nią polskiego społeczeństwa, które powinno ideę kas bezprocentowych przeszczepić na teren chrześcijańskiego rzemiosła i drobnego kupiectwa. Pewne, sporadyczne niestety, fakty, wskazują, że ostatnio sprawa ta powoli wchodzi na drogi realizacji.

Zwyżkowy ruch konjunktury.

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen w następujący sposób charakteryzuje obecną sytuację gospodarczą.

Zwyżkowy ruch w konjunkturze światowej uległ wzmocnieniu w ostatnim kwartale, wyrażając się silnym wzrostem produkcji. W Stanach Zjednoczonych wzrost ten wyniósł w 4 kwartale 9 proc. i doprowadził wytwórczość do poziomu pierwszego roku kryzysowego — 1930. Dalszy wzrost produkcji w Anglji (i krajach skandynawskich) odbywa się ponad poziomem poprzedniego okresu dobrej konjunktury (1928 — 1929). Również w Niemczech produkcja utrzymywała się na wysokim poziomie. — Wyraźniej, niż to się działo dotychczas, odbiło się powyższe ożywienie na obrotach międzynarodowych. Występujący zawsze w tym czasie sezonowy wzrost obrotów przybrał w tym roku większe, niż zwykle rozmiary: sumy handlu międzynarodowego były w październiku i listopadzie o 15 proc. większe, niż w trzecim kwartale, podczas gdy w zeszłym roku różnica wynosiła tylko 9 proc. — Wzrost polegał na zwyżkowym kierunku cen, oraz na ilościowem zwiększeniu obrotów.

W Polsce, która wśród państw ze stałą walutą wyróżnia się korzystnie, jeśli nie poziomem działalności gospodarczej, to w każdym razie tendencją zwyżkową konjunktury, sytuacja w ostatnim kwartale kształtowała się o tyle w specyficzny sposób, że pozostawała pod wpływem dwóch odrębnych grup czynników: dotychczasowego zwyżkowego ruchu produkcji i obrotów oraz prowadzonej w tym czasie na dużą skalę akcji równoważenie budżetu oraz obniżki cen sztywnych. Wyjaśnienie sytuacji wymaga zestawienia zasadniczych pozycyj tej akcji.

Obniżka płac pracowników publicznych, w formie specjalnego podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych, i podniesienie podatku dochodowego wyciąga z rynku 210 milj. zł. rocznie, t. j. 17,5 miljonów zł. miesięcznie. Temu przeciwstawić należy: obniżkę taryf kolejowych i akcyzy cukrowej oraz — zmniejszenie rat na spłatę Pożyczki Inwestycyjnej (fakultatywne — wykorzystane tylko w części), wynoszące łącznie 11,7 milj. zł. miesięcznie. Licząc netto, obciążenie siły nabywczej na korzyść Skarbu wyniosło zatem ok. 6 milj. zł. miesięcznie. Obciążenie to, przy zwiększonych wydatkach Państwa, oznaczałoby zmniejszenie wchodzącej na rynek siły nabywczej, było jednak prawdopodobnie z nadwyżką zrównoważone obniżką cen kartelowych oraz komornego w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów; obniżka ta wyniosła ok. 16 milj. zł. miesięcznie, a znaczna część tej sumy — niezużywana dotąd na konsumcję, ani na inwestycje — powiększyła czynną na rynku siłę nabywczą. W ten sposób w wyniku akcji rządowej pojemność rynku raczej nieco się zwiększyła. Oczywiście, nastąpiły przytem poważne przesunięcia między poszczególnemi grupami ludności: tak np. między dotkniętymi silną obniżką pracownikami publicznymi a pracownikami prywatnymi, zyskującymi na obniżce kosztów utrzymania, przy mniejszem od tej obniżki obciążeniu dochodu nowym podatkiem — (nie dotyczy to grup dochodów wysokich).

Działanie akcji rządowej nie hamowało więc dotychczasowego ruchu zwyżkowego konjunktury — pewne ujemne objawy, jakie wystąpiły w grudniu, miały charakter przejściowy i zasięg ograniczony. Tak więc w związku ze stopniowem realizowaniem programu obniżki cen kartelowych i taryf kolejowych, w niektórych gałęziach, w oczekiwaniu na zakończenie akcji, wstrzymywano się z zakupami, co odbijało się ujemnie na rozmiarach obrotów i produkcji — (przemysł węglowy, żelazny, metalowy przetwórczy). Pomimo to, przeciętny poziom produkcji był w czwartym kwartale stosunkowo wysoki — wskaźnik wynosił 69,0, t. j. o 3 proc. więcej, niż w kwartale poprzednim, a prawie o 30 proc. więcej, niż przeciętnie w 1932 r. Wzrost ten obejmował produkcję dóbr wytwórczych — odpowiednio do postępów ruchu inwestycyjnego, oraz produkcję dóbr spożycia. Wzrost produkcji dóbr konsumcyjnych ostatnio odbywał się raczej nie w związku z powiększaniem zapasów, lecz bezpośrednio na potrzeby rosnącej zwolna konsumcji.

Wskaźnik ruchu inwestycyjnego wynosił w ostatnim kwartale 47, czyli o 40 proc. więcej niż w r. 1933, jakkolwiek stanowiło to dopiero połowę poziomu z r. 1928.

Spożycie wykazywało w ostatniem półroczu poprawę jeżeli idzie o konsumcję ludności miejskiej, co widocznie odbywało się dzięki intensywniejszemu, niż dotąd przeznaczaniu na cele konsumcyjne (po pierwszym etapie spłacania długów) zarobków, — zwiększonych ze względu na wzrost produkcji i zatrudnienia. Spożycie wiejskie utrzymywało się bez większych zmian, na poziomie podniesionym nieco już w pierwszem półroczu 1935 r.

Podobnie, jak produkcja, również i ceny pozostawały pod wpływem lekko zwyżkowego ruchu konjunktury. Silne obniżenie się poziomu cen — hurtowych i detalicznych (kosztów utrzymania) — jakie zaszło w grudniu, wynikało jedynie z obniżki cen, pochodzącej z akcji rządowej. Natomiast ceny surowców i półfabrykatów nieskartelizowanych nieco się nawet podniosły, a ceny wyrobów gotowych pozostawały prawie niezmienione. — Także w ruchu płac robotniczych występowały do grudnia tendencje zwyżkowe.

Ruch zwyżkowy konjunktury utrzymywał się więc nadal, mimo niepomyślnego rozwoju stosunków na rynku pieniężnym. Na rynku pieniężnym trwała w dalszym ciągu na początku kwartału tezauryzacja, która zresztą ustała już w listopadzie; brak było jednak, przynajmniej w większych rozmiarach, procesów detezauryzacji. W rezultacie, początek kwartału był okresem znacznego odpływu wkładów z banków, po którym nowy, większy dopływ nastąpił dopiero w grudniu. Jeśli odpływ ten nie dał się odczuć w życiu gospodarczem, a przedewszystkiem nie wywołał ograniczenia kredytów, to dzięki zmniejszaniu rezerw gotówkowych oraz zwiększeniu działalności kredytowej przez Bank Polski; w ostatnim kwartale udział weksli redyskontowych doszedł do 2-ch trzecich całego portfelu banków. Wyrazem zmniejszenia rezerw (nietylko w bankach, ale i w przedsiębiorstwach) oraz pogorszonej płynności, był znaczny wzrost stopy w kredycie długoterminowym (spadek kursów papierów), a także, w nieznacznym zresztą stopniu, wzrost odsetka protestów wekslowych.

Plan inwestycyjny w roku 1936/37.

Na konferencji prasowej w Klubie sprawozdawców parlamentarnych poinformowano zebranych o planach inwestycyjnych na rok 1936/37. Opracowany przez rząd plan inwestycyj pozabudżetowych opiewa na 223 miljony.

Na sumę powyższą składać się będą następujące źródła: 1) Z Funduszu Pracy 35.000.000 jest przeznaczonych na inwestycje.

2) Resztki Pożyczki Inwestycyjnej w wysokości około 20 milj. zł.

3) Rezerwy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowego Zakładu Emerytalnego, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i t. p. Będą one, jak widać, wyzyskane w wysokości 168 milj. zł. (223 milj. mniej 55 miljonów).

Repartycja sumy 223 miljonów złotych będzie przeprowadzona w sposób następujący:

1. Prezydjum Rady Ministrów 0,675 milj. zł. 2. Ministerstwo Komunikacji: a) koleje 60 milj. zł.; b) drogi 35,3 milj. zł.; c) inwestycje wodne 8,5 milj. zł. 3. Ministerstwo Poczt i Telegrafów 15 milj. zł. 4. Ministerstwo Przemysłu i Handlu: a) spłata należności za statki „Piłsudski" i „Batory" 8,5 milj. zł.: b) elektryfikacja 1,5 milj. zł. 5. Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych 9,5 milj. zł. 6. Ministerstwo Sprawiedliwości 3 milj. zł. 7. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 1,8 milj. zł. 8. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych 2,2 milj. zł. (w tem 1 miljon zł. dla Zakł. Wodociągowych na Śląsku). 9. Budownictwo 38 milj. zł. 10. Samorządy: m. st. Warszawy 9 milj. zł.; inne samorządy 30 milj. zł.

Sumy na kredyty budowlane mają być częściowo użyte na popieranie budownictwa robotniczego oraz wiejskiego. Poza podanym wyżej planem pewna ilość robót ma być dokonana na warunkach kredytowych, przemysł będzie kredytował zamówienia za ok. 40 milj. zł.

Podczas konferencji prasowej w Klubie sprawozdawców parlamentarnych przedstawiciele rządu mówili o możliwości zużytkowania na dalsze prace sum, płynących z ewentualnych pożyczek zagranicznych oraz z odmrożenia należnych Polsce sum zagranicą. W znacznej mierze na rynku zagranicznym będą się zapewne zaopatrywać w kredyty na cele inwestycyjne przedsiębiorstwa państwowe. Te inwestycje będą objęte specjalnym planem czteroletnim.

Z zaprzeczeniem spotkały się pogłoski na temat ograniczenia przywilejów podatkowych dla osób, które budują domy.

Daleko idącym ograniczeniom ulec ma wydawanie przez przedsiębiorstwa państwowe skryptów dłużnych za wykonane dostawy i roboty.

Wiadomości zagraniczne

125-lecie Kasy Oszczędności w Danji.

Najstarsza kasa oszczędności w Danji — „Kasa Oszczędności Hrabstwa Holsteinborg i Okolicy" obchodziła w dniu 2 listopada 1935 roku 125-lecie swego istnienia. Kasa ta powstała w celu: rozpowszechniania ducha oszczędności wśród najbiedniejszych warstw społecznych, umożliwienia im potrzebnej pomocy ekonomicznej, udzielania tanich pożyczek rolnikom i drobnym kupcom, celem podniesienia produkcji.

Pomimo pewnych ulg (zwolnienie od opłat stemplowych), początki działalności Kasy były dość mizerne. I tak w końcu pierwszego roku istnienia posiadała ona 4 wkładców i udzieliła pożyczek 7 osobom; w 1840 było już 68 wkładcow i 26 pożyczkobiorców; w początkach zaś XX w. Kasa doznała rozkwitu. Suma wkładów wahała się odtąd na poziomie 5 miljonów koron. W ostatnich czasach, wskutek kryzysu i błędnej polityki konwersyjnej suma ta spadła znacznie i wynosi ca 700.000 koron. Spadek ten zawdzięcza Kasa ostatnio przedewszystkiem przymusowej stopie procentowej, ustalonej ustawą.

Organizacja kas oszczędności we Włoszech.

Doceniając rolę i znaczenie kas oszczędności, Mussolini otoczył je specjalną opieką. Istniejące około 100 kas oszczędności znajdują się pod nadzorem Ministerstwa Rolnictwa. Należą one według rozmiaru swych wkładów do poszczególnych Federacyj Prowincjonalnych, posiadających wspólny fundusz gwarancyjny. Federacje zaś podlegają naczelnej federacji: „Federazione Nazionale delle Casse di Risparmio", która zarządza stworzonym przez Federacje prowincjonalne centralnym funduszem rezerwowym. Jako centrala żyrowa służy kasom oszczędności „Istituto di Credito delle Casse di Risparmio", który dyskontuje ich weksle. Kasy oszczędności mają także udziały w kapitale zakładowym licznych banków.

Wkłady w kasach oszczędności służą w coraz większej mierze do zaspokojenia kredytu państwa. Około połowy tych wkładów ulokowanych jest dziś w papierach państwowych lub przez państwo gwarantowanych. Ogółem suma wkładów w kasach oszczędności (łącznie z kasą pocztową) wynosi około 20 miljardów lirów, czyli 40% wszystkich długoterminowych wkładów wszystkich instytucyj finansowych we Włoszech.

Międzynarodowy Dzień Oszczędności w Turcji.

Bank Rolny Turcji był inicjatorem obchodu Dnia Oszczędności. Instytucja ta stoi na czele ruchu oszczędnościowego w kraju, celem jej jest propagowanie idei oszczędności wśród narodu. Pomoc rządowa przyczyniła się jeszcze bardziej do uświetnienia tego Dnia i jego obchodu.

Banki Narodowe ogłosiły szereg odezw w pismach codziennych, wydały dużą ilość broszur propagandowych, które rozdały w szkołach, wyświetlano filmy propagujące oszczędność, a wybitne osobistości ze świata gospodarczego przemawiały przez radjo.

Prócz tego Banki Narodowe przyznały szereg premij tym wkładcom, którzy w dniu 31 października otworzyli sobie rachunki oszczędnościowe.

I tak przy Banku Rolnym 3094 wkładców wpłaciło sumę 110.975 funtów tureckich, przyczem otwierano rachunek przy minimalnym wkładzie 10 funtów tureckich. Premje były w wysokości od 5 do 10 funtów tur. i rozdano je 100 wkładcom.

Ustabilizowany rubel sowiecki w nowej roli.

Z początkiem roku bieżącego utraciły obce waluty na obszarze Związku Sowieckiego charakter środków płatniczych, za pomocą których regulowano umowy i tranzakcje. Waluty te, które dawniej uważane były za pożądane uzupełnienie zapasów walut sowieckiego Banku Państwowego, przyjmowane są obecnie jedynie przez Bank Sowiecki i jego oddziały, po cenie 3 franków fr. za jednego rubla. Towarzystwo handlu z zagranicą „Torgsin", które zaopatrywało cudzoziemców i turystów w żywność wzamian za walutę zagraniczną, jest w stanie likwidacji. Chodzi tu o 160 oddziałów tej instytucji, które stopniowo są zwijane.

Zapas złota Banku Sowieckiego podniósł się przy aktywnym bilansie handlowym ostatnich trzech lat do kwoty 865 miljonów rubli (taki był ostatni wykaz tego banku z dnia 1 kwietnia 1935). Przy stałej nadwyżce bilansu handlowego i wzrastającej produkcji złota sowieckich kopalń na Syberji, rząd sowiecki nie jest już uzależniony od dopływu złota i walut zarówno od własnych obywateli, jakoteż — głównie — od obcych turystów. Przy obecnym stanie rzeczy pokrywanie drobnych stosunkowo zobowiązań na rynku zagranicznym nie nasuwa już żadnych trudności i nie będzie też wpływało na zahamowanie rozwoju nowej polityki finansowej rządu sowieckiego.

Trzeba jednak podkreślić, że nowy parytet rubla wobec walut zagranicznych poważnie utrudni cudzoziemcom pobyt w Sowietach, albowiem istotne ceny na rynku sowieckim bynajmniej nie odpowiadają temu parytetowi. Przez ujednolicenie cen, które dokonywuje się przedewszystkiem pod kątem widzenia potrzeb ludności sowieckiej, a dopiero w dalszej perspektywie dotyczy turystów cudzoziemskich, uczyniono ostatni krok, aby przeprowadzić efektywną stabilizację rubla na znośnej dla wszystkich bazie.

Przy okazji uchylenia obowiązującego dotychczas systemu kartkowego przy sprzedaży środków żywności i artykułów pierwszej potrzeby i równouprawnienia wszystkich nabywców wobec sprzedawcy sklepowego, przekonali się wszyscy uprzywilejowani dotychczas spożywcy, że Sowiety uprawiały typową politykę inflacyjną cen. Obieg banknotów i biletów skarbowych wzrósł z 4,3 miljardów rubli w roku 1931 do 7,9 miljardów rubli w roku 1935. Pamiętajmy przytem, że ten olbrzymi obieg banknotów odzwierciedla tylko drobną część kredytów, których obieg dokonywany jest pomiędzy instytucjami gospodarczemi w drodze rozrachunku.

Budżet sowiecki, który w roku 1932-im wynosił 20 miljardów rubli, osiągnął ostatnio aż 66 miljardów rubli. Jak w tych warunkach osiągnąć normalny poziom cen? Można przedewszystkiem powiększyć podaż towarów, poszukiwanych przez ludność i w ten sposób wpłynąć na obniżkę cen, co wobec wykonania większej części planu dotyczącego wytwarzania środków produkcji byłoby drogą najzdrowszą i najbardziej wskazaną. Można także podejść do tego zagadnienia od strony obniżenia wysokości płac, które, zwłaszcza przy wzrastającym ruchu „Stachanowców" grożą pewnemi komplikacjami natury budżetowej. To ostatnie jednak zagadnienie ujmowane jest w Sowietach pod kątem widzenia polityczno-społecznym i nie można przewidywać, aby rząd istotnie zdecydował się na obniżenie płac zwłaszcza, że przeciwnicy ruchu „stachanowskiego", bardzo liczni wśród robotników i kołchozników, pozyskaliby dogodny argument agitacyjny.

Śmiałem wyjściem z tytuacji byłaby ustawowa dewaluacja rubla. Niektórzy znawcy sowieckich stosunków finansowych już wietrzą takie rozwiązanie sprawy, zapowiadając, że rząd sowiecki zdecyduję się na wprowadzenie nowej, częściowo zdewaluowanej waluty pod nazwą „Lenina", która zastąpi obecnego rubla. Jakąkolwiek drogę wybierze sowiecki minister finansów, Grinko, nie dotknie to zagranicy, z wyjątkiem turystów, udających się do Sowietów. Albowiem nowoustabilizowany rubel sowiecki pozostanie nadal walutą, przeznaczoną głównie na rynek wewnętrzny. Jej wprowadzenie oznacza jednak niewątpliwie kres uciążliwej i trudnej do przebycia epoki w rozwoju stosunków gospodarczych i finansowych w Związku Sowieckim.

(*„Gazeta Handlowa"*).

Przegląd prasy

Spór o kapitały pieniężne.

Zapowiedź przedstawicieli rządu, że nie będzie się odwoływał do wewnętrznego rynku pieniężno-kredytowego, szczególnie dla pokrycia zwyczajnych wydatków budżetowych, wywołała ożywioną dyskusję prasową, która trwa jeszcze, odzwierciedlając różne opinje.

Na łamach *„Kurjera Warszawskiego"* prof. H. Tennenbaum w głośnym artykule p. t. „Herezje o deficycie budżetowym" wypowiedział pogląd, że pokrywanie deficytu przy pomocy lokowania biletów skarbowych w bankach i kasach oszczędności jest w obecnej chwili wskazane. Państwo powinno uruchamiać fundusze, nagromadzone w instytucjach finansowych:

„Minister Kwiatkowski popełnia ten sam błąd, co jego poprzednicy, dla których zaciąganie kredytów było zawsze nieprzewidzianą przykrą koniecznością, od której odżegnywali się na przyszłość, nie zdając sobie sprawy z tego, że w braku dostatecznej ilości prywatnych kredytobiorców lepsze jest zaciąganie pożyczek przez Skarb, aniżeli jego zaniechanie".

Należy tu zaznaczyć, że prof. Tennenbaum do tego stopnia obawia się gromadzenia w czasie kryzysu kapitałów pieniężnych w instytucjach finansowych, że doradza przymusowe skonwertowanie części wkładu na pożyczkę państwową, a w odpowiedzi na ewent. ucieczkę wkładów proponuje „narzucić wkładcom powściągliwość, bierność i nieruchomość" prawdopodobnie drogą moratorjum dla instytucyj finansowych (artykuł „Nakręcanie konjunktury" w Nr. 2 „Polityki Gospodarczej").

W odpowiedzi prof. Teunenbaumowi zabiera głos dwutygodnik łódzki *„Polityka Gospodarcza"* (Nr. 7) w artykule p. t. „Herezja prof. Tennenbauma", pisząc:

„Prof. Teunenbaum operuje pojęciem „braku prywatnych kredytobiorców". Naszem zdaniem, kredytobiorców, nawet pewnych — nigdy nie brak, jest to tylko kwestja stopy procentowej. Państwo pożycza na 4,5 i na 5%. Kredytobiorca prywatny musi płacić faktycznie 10%. Znamy konkretne fakty, w których prywatny przedsiębiorca uzależnia od stopy procentowej sprawę podjęcia na kredyt bardzo poważnych inwestycyj. Decyduje stopa procentowa.

Niska stopa procentowa jest jednym z warunków przełamania depresji gospodarczej, jest zachętą do inwestowania. Gdy państwo ciągle poszukuje kredytów, niema mowy o obniżce stopy procentowej. Jednym z istotnych czynników jej wysokości jest polityka finansowa państwa. Deficyt budżetowy podwyższa stopę procentową na rynku".

Kapitały pieniężne nie będą leżeć bezczynnie w razie, gdyby państwo nie sięgało na rynek kredytowy. Wprost przeciwnie:

„...będą zużytkowane w gospodarstwie prywatnem w sposób rentowny, czyli trwale wzmagający kapitalizację. Tymczasem zadłużenie się państwa jest przyczyną trwałego obniżania poziomu rentowności produkcji. W przyszłości bowiem nie z innego źródła, jak z podatków, pokrywane będą koszty oprocentowania długów stale wzrastających".

Mniej optymistycznie patrzy na automatyczne wywołanie poprawy gospodarczej drogą wzmożenia kapitalizacji pieniężnej p. E. R. (o s e) w Nr. 3 *„Przeglądu Gospodarczego"*. Zapytuje on

„...czy istotnie w razie zaniechania dalszych emisyj publicznych proces kapitalizacji pieniężnej, który nawet w dobie obecnej ma przecież stale miejsce, choćby w postaci przymusowej, wyjdzie automatycznie na dobro gospodarstwa prywatnego i czy przyczyni się tem samem do wywołania poprawy".

Odpowiedź, jak wspomnieliśmy, wypada pesymistyczna. Wprawdzie autor wierzy, że zejście Skarbu z rynku pieniężnego pociągnie za sobą potanienie stopy procentowej, wątpi jednak, aby to zwiększyło odrazu dopływ środków obrotowych na cele gospodarcze. Pierwszym warunkiem zdolności kredytowej jest bowiem rentowność.

„Póki przeważająca większość naszych procesów wytwórczych pozostawać będzie, jak dzisiaj, nieopłacalną, trudno liczyć, żeby jakikolwiek kapitalista chciał lokować w nich swoje fundusze. Będzie zawsze wołał mniej rentowną, lecz — jego zdaniem — pewną lokatę w instytucjach kredytowych od ryzyka, jeśli nie utraty, to przynajmniej zamrożenia swego kapitału. To też powiększenie rentowności życia gospodarczego jest pierwszym warunkiem uzyskania przez nie ożywczych kredytów z odciążonego od emisyj publicznych rynku pieniężnego i kapitałowego".

Ponieważ rentowność ta zależy przedewszystkiem od stosunku cen do kosztów wytwórczości, przeto najważniejszym postulatem jest obniżenie tych kosztów, a osiągnąć to można przez zwiększenie obrotów. Ale w takim razie to ożywienie obrotów, które ma przywrócić rentowność produkcji musi według autora poprzedzić uzyskanie kredytów, a nie będzie przez nie wywołane.

Naszem zdaniem rozumowanie to niezupełnie jest poprawne. Gdyż obniżenie stopy procentowej wpływa na obniżenie kosztów kapitału, który jest przecież b. ważnym składnikiem ogólnych kosztów produkcji, a więc i czynnikiem rentowności.

Wreszcie zagadnienie nas interesujące porusza również *„Czas"* w Nr. 29 w artykule p .t. „B r o n i m y k a p i t a l i z a c j i", występując w sposób zdecydowany przeciwko „zwodniczym i szaleńczym teorjom i teoryjkom" o zwiększonej naskutek kryzysu sile nabywczej pieniądza i społecznej słuszności wywłaszczenia kapitału pieniężnego z owej niesprawiedliwej nadwyżki siły nabywczej (mowa tu o skreśleniu części sum dłużnych). „Czas" słusznie podnosi, że

„...danie posłuchu tym karkołomnym teorjom roztoczyć może przed nami w konsekwencji tylko widmo powrotu do najprymitywniejszej formy akumulacji kapitału pieniężnego, t. j. do tezauryzacji z wszystkiemi jej antygospodarczemi i antyspołecznemi skutkami, tej tezauryzacji, z którą długie lata bezskutecznie, a potem coraz skuteczniej walczyliśmy wszystkiemi do naszej dyspozycji stojącemi argumentami i środkami, a którą w końcu w silnym stopniu pokonaliśmy, dzięki sprzymierzeńcowi przypadkowemu, zesłanemu nam przez los, mianowicie dzięki silnej i gwałtownej dewaluacji wszechpotężnego dolara"...

I zapytuje:

„...W stosunku do których kapitałów owe... posunięcia mogą dać realny skutek? Chyba jasne, że tylko w stosunku do tej kategorji kapitału pieniężnego, która została ulokowana w sposób uchwytny: dziś w stosunku do posiadaczy papierów, jutro — teoretycznie oczywiście — w stosunku do wkładów w instytucjach pieniężnych. A kto przez żadne teoretycznie możliwe posunięcia, dybiące na ową rzekomą nadwyżkę siły nabywczej, nie może być osiągnięty? Tylko ten, który tezauryzuje i to bez względu na to, czy to będzie złoto, czy ustabilizowany złoty.

Stąd wniosek jasny, że teorje, głoszące postulat zabrania posiadaczom kapitałów pieniężnych nadwyżki siły nabywczej muszą doprowadzić do radykalnego środka samoobrony, do tezauryzacji. Dlatego głosiciele podobnych haseł oddają bardzo złą przysługę sprawie kapitalizacji w Polsce, skutecznie paraliżując propagandę oszczędności.

Z książek i wydawnictw

Skorowidz banków.

„Skorowidz banków akc., kas oszczędności i spółdzielni kredytowych oraz spis urzędów pocztowych w Polsce" na *rok 1936*, rocznik VII, w opracowaniu S t e f a n a S t a n i s ł a w a K w i a t k o w s k i e g o.

Skorowidz ten zawiera, oprócz instytucyj, wymienionych w tytule, jeszcze spis notarjuszy według najnowszego przydziału i bardzo ważny dział o wekslu i czeku z dokładnemi wzorami tychże, oraz tablicę dzielników procentowych i opłaty stemplowe. Obecnie stwarza on całość jako podręcznik informacyjny fachowy dla instytucyj finansowych, przemysłowych i handlowych.

Treść Skorowidza została opracowana bardzo skupulatnie, na podstawie materjału, czerpanego ze źródeł miarodajnych. Uwzględniono najnowszy podział spółdzielni. Zawiera około 3000 informacyj o instytucjach o charakterze bankowym, zrzeszonych w związkach rewizyjnych, a podlegających ścisłej kontroli.

Cena egzemplarza oprawnego wynosi zł. 5, z przesyłką poleconą zł. 5,90, za zaliczką 6,20. Zamówienia należy kiero-

wać pod adresem: Stefan Stanisław Kwiatkowski, Lwów, ul. Teatyńska 7 (P. K. O. 501.382).

Statystyka cen.

Wyszedł z druku kwartalnik „*Statystyka Cen*" zeszyt 3 t. VII 1935 r., zawierający w 9 tablicach według jednolitych wskaźników pogląd na ceny hurtowe, ceny detaliczne i koszty utrzymania w Warszawie, koszty żywności w miastach i ich porównanie, ceny artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym, ceny bydła na targowiskach miejskich oraz ceny miejscowe płacone producentom za ziemiopłody.

Dzięki jednolitemu układowi tego wydawnictwa ułatwiona jest orjetacja i możliwość porównania cen kwartału ostatniego z poprzednim.

NADESŁANE

„*Przegląd Oszczędnościowy*", Nr. 9 (za kwartał I-szy 1936 r.) zawiera artykuły: Dr. H. Gruber — „Siła duchowa społeczeństwa musi opierać się na jego sile materjalnej"; Prof. F. Zweig — „Wpływ inflacji i deflacji na kapitalizację"; J. Czadankiewicz — „Proces kapitalizacji w ubezpieczeniach społecznych"; St. Sakłak — „Książeczka wkładkowa w świetle polskich przepisów prawnych"; A. Medwin — „Prasa a propaganda oszczędności". Pozatem zwykłe działy: Kronika, Rozmaitości, Drobne wiadomości, Statystyka i Bibljografja wypełniają numer.

„*Czasopismo Kas Oszczędności*", Nr. 2 (luty) artykuły: Dr. Z. Witkowski — „O potrzebie rozwoju obrotu czekowego przez K. K. O."; Mgr. A. Macholz — „O prawie reprezentowania spółek handlowych"; L. Wł. — „Zmiana przepisów o opłatach stemplowych"; Tabele potrąceń z uposażeń pracowników K. K. O. Dział statystyczny, Nowe ustawy i rozporządzenia, Sprawy podatkowe i stemplowe, Różne wiadomości, Kalendarzyk giełdowy i dywidendowy.

„*Bank*" — *miesięcznik*, Nr. 1 z 1936 r. zawiera bogaty dział zagadnień bieżących oraz artykuły: W. A. Zbyszewski — „Horoskop konjunkturalny"; W. Skrzywan — „Uwagi o drugiej inflacji polskiej"; M. Drybiński — „Bilans handlowy Polski w dobie drugiej inflacji"; Dr. Z. Witkowski — „O fachowość kierownictwa K. K. O."; Z. J. Targowski — „Projekt nowej ustawy o spółdzielniach". Pozatem: Przegląd ustawodawstwa krajowego, Przegląd konjunktury, Przegląd wydarzeń, Kronika, Przegląd prasy, Przegląd wydawnictw i Statystyka.

„*Gazeta Bankowa*", Nr. 1 zawiera artykuły: M. Scheffs — „Sprawozdanie bilansowe osób prawnych"; Dr. Z. Witkowski — „Dysproporcjonalne stopy procentowe"; Mgr. H. Fisch — „Transport". Bibljografja, Ustawodawstwo, Skarbowość, Pieniądz i kredyt, Kronika i t. d.

„*Polityka Gospodarcza*" — Dwutygodnik wydawany w Łodzi, zawiera artykuły: w Nr. 7 (15 styczeń): Prof. A. Krzyżanowski — „Złoty po dewaluacji dolara"; A. Atlas — „Degeneracja ubezpieczeń na życie"; W. Barański — „W sprawie gospodarki tartaków państwowych". W Nr. 8 (25 styczeń): F. Zweig — „Umowy ekskluzywne"; W. Kuczewski — „Bilans P. Z. P. Z.". W Nr. 9 (10 luty): A. Heiman-Jarecki — „Psychiczne warunki przedsiębiorczości"; J. Michalski — „Czy utrzymać monopol spirytusowy?"; „Rentowność przemysłu a zdolność obronna państwa". W Nr. 10 (25 luty): A. Krzyżanowski — „Reglamentacja przemysłu a konieczności państwowe"; J. Nyrenberg — „Funkcje zbyteczne"; J. Okno — „Włókiennictwo a wełna krajowa". Pozatem w każdym numerze b. ciekawe działy: Przerosty etatyzmu, Varia, Co piszą inni, Na wesoło i t. p.

„*Przegląd Gospodarczy*", zeszyt 3 (1 lutego) zawiera: E. R. — „Przegląd sytuacji"; St. Gruchała — „Zniżka cen w przemyśle metalowym przetwórczym"; J. B. — „Nowe zmiany w ubezpieczeniach społecznych"; J. R. — „Reforma podatku przemysłowego"; Dr. T. Bernardzikiewicz — „Ku ograniczeniu działalności etatystycznej". Notatki, Przegląd zagraniczny, Rynek pieniężny, Rynki towarowe, Kronika .

„*Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny*", kwartał IV zawiera artykuły: Prof. Del Vecchio — „Prawo i państwo"; Prof. I. Czuma — „Konstytucja kwietniowa a pojmowanie prawa"; Doc. W. Ormicki — „Kapitał pieniężny jako przedmiot badań geografji gospodarczej"; J. Ryngmanowa — „Działalność Inspekcji Pracy w Polsce". Bogaty przegląd piśmiennictwa zawiera omówienie 27 książek prawniczych, 22 ekonomicznych, 10 z zakresu handlu, 6 z dziedziny samorządu i 2 z socologji. Pozatem przegląd prawodawstwa, sądownictwa, Kronika i miscelanea — zamykają ten obszerny (300 stron) zeszyt.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorządow. Instytutu Wydawn. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Tel. 682-18.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEN 31 GRUDNIA 1935 R.

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WŁOSZCZOWSKIEGO W WŁOSZCZOWIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		12 247.99	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.322,69	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.088,—	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		1.625,—	22.283,68
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		5.472,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		672,—	6.144,—
5. Banki i K. K. O Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			10.506,50
7. Weksle zdyskontowane (11 kont)			5.495,—
8. Pożyczki wekslowe (399 kont)			76.228,—
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (76 kont)		25.134,55	
b) pochodzące z innych kredytów			25.134 55
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont)		3 835,57	
c) zabezp. innemi wartościami (4 kont)		54.042,73	57.878,30
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (24 kont)		2.305,—	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			2.305,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (104 kont)			56.246,—
15. Odsetki zaległe			6.282,84
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			5.315,28
18. Różne			6.313,61
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			766,60
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			280.899,36
21. Depozyty			144.280,63
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			15.038 99
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			14.000,—
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			454.218,98

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000.—
2. Fundusz zasobowy			1.383,38
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (2 kont)		72,34	
b) terminowe (1 kont)		95.359.09	95.431,43
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (807 kont)		44.245,16	
b) terminowe do 3-ch mies. (20 kont)		20.613 18	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (23 kont)		13.885,75	78.744,09
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przeka-			
a) instytucyj państw., samorząd i innych prawno-publ. (15 kont)		910,47	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (43 kont)		39.164,45	40.074,92
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			134,60
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		3.450,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			3.450,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		9.408,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			9.408,—
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			620,80
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.).			1.490,61
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		161 53	161,53
Razem			280,899,36
22. Różni za depozyty			144.280,63
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			15.038,99
25. Różni za kaucje (zastawy) obce			14.000,—
26. Różni za wątpliwe należności			
Ogółem			454.218,98

1) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł. 480.—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	9.159,03	
b) od rachunków bieżących	3.771 28	
c) od redyskonta weksli	3. 2,83	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.153,41	
e) różne inne	1.865,77	16.252,31
2. Prowizje wypłacone		25,50
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	12 649,50	
b) świadczenia socjalne	1.238,56	
c) wydatki rzeczowe	7.502,21	21.390,27
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5) Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	400,90	400,90
6. Odpisy na dłużnikach		120,10
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		161,53
Razem		38.350 61

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	18.856,69	
b) od rachunków bieżących	9.731,85	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	70,80	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	465,50	
g) od K. K. O. i Banków	1.199,55	
h) różne inne	351,01	30.675,40
2. Prowizje pobrane		3.776.05
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		2,96
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		77,55
7. Opłaty na koszty administracji		3.818 65
8. Różne dochody		
9. Strata		
Razem		38.350,61

p. o. Księgowy: (—) T. Barański

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) J. Ledwoch

Członkowie Komisji Rewizyjnej: (—) W. Tarnawski
(—) L. Kusiński
(—) Fr. Kozioł

Dyrektor i Naczelnik Zarządu: (—) St. Długosz

Członkowie Zarządu: (—) A. Kwietniewski
(—) L. Staroszczyk

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 1936 ROKU
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MIŃSKO-MAZOWIECKIEGO W MIŃSKU-MAZOWIECKIM.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		24.165,05	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		9.688,34	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		40.995,—	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		1.300,—	76.148,39
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		3.640,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		2.180,—	5.820,—
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (12 kont)			11.755,—
8. Pożyczki wekslowe (416 kont)			202.051,—
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (69 kont)		25.186,—	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			25.186,—
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (16 kont)		1.415,—	
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont)			
c) zabezpieczone innemi wartościami			1.415,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (.... kont)			
b) innych wartości (36 kont)		7.659,57	
c) pożyczki zakładu zastawniczego *			7.659,57
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne* (.... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akcept. (.... kont)			
15. Odsetki zaległe			16.565,30
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.254,08
18. Różne			11.548,37
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			360.402,71
21. Depozyty			67.781,—
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			21.921,40
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			450.105,11

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			75.000,—
2. Fundusz zasobowy			2.338,59
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych*)			
a) bezterminowe (2 kont)		2.519,73	
b) terminowe (2 kont)		65.884,82	68.404,55
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych *)			
a) bezterminowe (159 kont)		25.473,93	
b) terminowe do 3-ch mies. (695 kont)		76.825,46	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (17 kont)		35.588,65	137.888,04
8. Rachunki bieżące*) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (9 kont)		13.747,45	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (61 kont)		20.600,62	34.348,07
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			25,—
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		15.000,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			15.000,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		12.367,66	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			12.367,66
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			13.052,03
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			1.864,78
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			113,99
Razem			360.402,71
22. Różni za depozyty			67.781,—
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			21.921,40
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			450.105,11

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	9.090,12	
b) od rachunków bieżących	668,73	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	558,76	
e) różne inne	399,78	10.717,39
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	16.201,40	
b) świadczenia socjalne	1.488,52	
c) wydatki rzeczowe	3.798,91	21488,83
4. Podatki i opłaty skarbowe		58,86
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		421,22
6. Odpisy na dłużnikach		499,65
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		921,35
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		113,99
Razem		34.221,29

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	23.559,45	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	859,07	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	–	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	148,—	
g) od K. K. O. i Banków	896,07	
h) różne inne	407,50	25.870,09
2. Prowizje pobrane		2.681,79
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		5.669,41
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrówn. na pokrycie strat kurs.		
10. Strata		
Razem		34.221,29

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Ludwiński
Członkowie: (—) Czyż Franciszek
(—) B. Sadoch
(—) J. Użyczyn

Naczelnik Zarządu i Dyrektor: (—) Gibel
Zast. Naczelnika Zarządu: (—) J. Baran
Członek Zarządu: (—) Paska
Buchalter: (—) Gołębiowski

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁASKIEGO W ŁASKU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		23.875,55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		5.184,68	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . .		465,73	
d) pozostałość w innych K. K. O. .		10.932,—	
e) bony inwestycyjne			40.457,96
2. Kupony			369,—
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		13.496,—	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . . .		108.406,—	121.902,—
5. Banki i K. K. O. Loro			300,—
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1587 kont) . .			436.578,89
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (111 kont)		25.490,50	
b) pochodz. z innych kredyt.* (.... kont)			25.490,50
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart.* (... kont).			
b) zabezpieczone hipoteką (3 konta) .		23.012,—	
c) zabezp. innemi wartościami (6 kont)		30.221,—	53.233,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (10 kont) . .		2.350,—	
b) innych wartości (43 kont) . .		10.734,85	
c) pożyczki zakładu zast.* (.... kont).			13.084,85
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (4 kont) . .			10.068,55
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (16 kont)			6.972,48
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.661,13
18. Różne			12.262,59
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			724.380,95
21. Depozyty			679,—
22. Udzielone gwarancje			10.000,—
23. Inkaso			16.674,15
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem. .			751.734,10

Stan bierny.

	W tem w wal. obcej Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			60.000,—
2. Fundusz zasobowy			12.639,98
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (.... kont) . . .			
b) terminowe (4 kont)		133.931,13	133.931,13
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (332 kont) . . .		54.741,19	
b) terminowe do 3-ch mies. (53 kont)		78.048,94	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (17 kont)		5.990,23	138.780,36
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno.-publ. (5 kont) .		10.936,54	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (39 kont)		15.054,42	25.990,96
9. Salda kredytowe rachunków otwartego			1.325,—
kredytu			1.644,50
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		21.580,—	
b) w Bankach państwowych . .		66.716,68	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			88.296,68
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		14.592,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		232.167,50	
d) przez inne instytucje . . .			246.759,50
15. Banki i K. K. O. Loro			7.577,40
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			6.988,11
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.).			
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		447,33	447,33
Razem. .			724.380,95
22. Różni za depozyty			679,—
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			10.000,—
24. Różni za inkaso			16.674,15
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			751.734,10

1) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł. 6.600.—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	12.635,85	
b) od rachunków bieżących . . .	3.197,03	
c) od redyskonta weksli	3.682,67	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	10.032,—	
e) różne inne	673,55	30.221,10
2. Prowizje wypłacone		357,33
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	19.832,50	
b) świadczenia socjalne	1.495,25	
c) wydatki rzeczowe	8.616,65	29.944,40
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	321,21	321,21
6. Odpisy na dłużnikach		1.149,89
7. Różnice kursowe na rachunkach i walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Nadwyżka		447,33
Razem. .		62.441,26

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	50.732,03	
b) od rachunków bieżących . . .	6.524,37	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	140,07	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	996,50	
g) od K. K. O. i Banków . . .	248,82	
h) różne inne	502,81	59.144,60
2. Prowizje pobrane		3.196,56
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		100,10
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem. .		62.441,26

Księgowy: (—) St. Szczepaniec
Komisja Rewizyjna:
(—) Leon Kolasa
(—) Wł. Szymański

Dyrekcja: (—) Fr. Strzelczyk — Dyrektor Zarządzający
(—) St. Szczepaniec — Zastępca Dyrektora
(—) Jan Ołeszczak — członek

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEN 31 GRUDNIA 1935 R.

POWIATOWEJ KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W KALISZU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		10.540,87	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		29.799,36	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		417,90	
d) pozostałość w innych K. K. O. .		629,70	
e) bony inwestycyjne			41.387,83
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe		10.000,—	
b) papiery państwowe		13.448,—	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		2.176,—	25 624,—
5. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
6. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
7. Weksle zdyskontowane (387 kont) .			171.241,98
8. Pożyczki wekslowe (808 kont) . .			216.042,75
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (120 kont)		25.961,63	
b) pochodzące z innych kredytów .			25.961 63
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) ząbezpieczone innemi wart. (1 kont)		705,—	705,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (26 kont) . .		3.822,50	
b) innych wartości* (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... kont)			3.822,50
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne (18 kont) . .			20.577,—
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjn. (18 kont)			19.047,43
15. Odsetki zaległe			1.635,33
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości . , ...			2.290,—
18. Różne			6.474,67
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			521,94
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem. .			538.332 06
21. Depozyty			52.138,82
22. Udzielone gwarancje			59.269,12
23. Inkaso			30.912,20
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			18.050,—
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			698 702,20

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			51.000.—
2. Fundusz zasobowy			3.486,04
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (12 kont) . . .		1.858.—	
b) terminowe (7 kont)		150.669,50	152 527,50
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (239 kont) . . .		26.103,70	
b) terminowe do 3 miesięcy (294 kont)		147.277,50	
c) terminowe ponad 3 - miesiące i warunkowe (132 kont)		41.739,50	215.120,70
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (9 kont) . .		22.098,16	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (67 kont)		37.162,85	59.261,01
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			489.53
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		8.900 —	
d) w innych instytucjach kredytowych.			8.900.—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		40.902,32	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			40.902,32
15. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			612,25
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			4.998,75
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.033,96	1.033,96
Razem. .			538.332,06
22. Różni za depozyty			52.138,82
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			59.269,12
24. Różni za inkaso			30.912,20
25. Bank Akceptacyjny			18.050,—
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			698.702,20

[1]) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł. 2006.—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	18.948 64	
b) od rachunków bieżących . . .	1.830,62	
c) od redyskonta weksli	750,22	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	178.19	
e) różne inne	57,85	21.765,52
2. Prowizje wypłacone		259,85
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	20.349,—	
b) świadczenia socjalne	3.197,79	
c) wydatki rzeczowe	11.148,05	34.694,84
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		447,75
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	369,43	369,43
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		1.033,96
Razem. .		59.058 55

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od weksli	38.161,96	
b) od rachunków bieżących . . .	96,26	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	311,54	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .	2.963 45	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	1.681,50	
f) od papierów wartościowych . . .		
g) od K. K. O. i Banków . . .	148.99	
h) różne inne	636,69	44.000.39
2. Prowizje pobrane		919,70
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		14.138,46
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem. .		59.056,55

Dyrektor Zarządzający (—) Roman Zarębski
Członkowie Dyrekcji:
(—) Józef Błachowicz (buchalter)
(—) Józef Wojtas

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) Mgr. Jan Michalski
Członkowie Komisji Rewizyjnej:
(—) Dyr. Otton Kappes
(—) Stanisław Bogacki

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU IŁŻECKIEGO W WIERZBNIKU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		11.753,51	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		20.274,35	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		75.218,—	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			107.245,86
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		20.162,—	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		5.250,—	25.412,—
5. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
6. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
7. Weksle zdyskontowane (7 kont) . .			2.013,—
8. Pożyczki wekslowe (1023 kont) . .			191.956,45
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (214 kont)		27.077,36	
b) pochodz. z innych kredyt.* (....kont)			27.077,36
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartościowemi .			
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont) .		3.650,—	
c) zabezp. innemi wartościami (5 kont)		55.118,—	58.768,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (60 kont) . . .		6.392,50	
b) innych wartości (243 kont) . .		32.502,75	
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			38 895,25
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (192 kont)			99.759,90
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.670,—
18. Różne			1.878,13
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			435,24
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			556.111,19
21. Depozyty		356,—	
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso		28.694,17	
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .		54.350,—	83.400,17
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem . .			639.511,36

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000,—
2. Fundusz zasobowy			2.151,97
3. Fundusze specjalne:			
a) na budowę domu własnego . .		500,—	
b)			500.—
4. Fundusz wyrównawczy			84,—
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (1 konto) . . .		74.115,40	
b) terminowe (.... kont) . . .			74.115,40
7. Wkłady oszcz. osób fizycznych i prawno-prywat.:			
a) bezterminowe (1063 kont) . .		109.877,05	
b) terminowe do 3-ch mies. (.... kont)			
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe			109.877,05
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. i t.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (13 kont) . .		31.783,73	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (23 kont)		11.820,87	43.604,60
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			529,50
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			54.350,—
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		119.851,78	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .		87 275.—	207.126,78
15. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			282,—
16. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			1.732,43
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			8.505,65
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		3.251,81	3.251,81
Razem . .			556.111,19
22. Różni za depozyty		356,—	
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso		28.694,17	
25. Bank Akceptacyjny		54.350,—	
26. Fundusz Emerytalny			83.400,17
Ogółem . .			639.511,36

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	7.845,60	
b) od rachunków bieżących . . .	801,83	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	8 318,45	
e) różne inne	22,31	16.988,19
2. Prowizje wypłacone		43,05
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	16.294,—	
b) świadczenia socjalne	1.309,05	
c) wydatki rzeczowe	7.338,69	24.941,74
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	598,—	598,—
6. Odpisy na dłużnikach		9.784,67
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		153,32
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		20,—
11. Nadwyżka		3.251,81
Razem . .		55.780,78

Zyski.

	Zł.	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	28.884,61	
b) od rachunków bieżących . . .	7.635,63	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	721,62	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	1.057,25	
g) od K. K. O. i Banków	1.752,06	
h) różne inne	27,35	40.078,52
2. Prowizje pobrane		8.000,29
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		20,—
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		4.489,18
7. Opłaty na koszty administracji . . .		3.189,09
8. Różne dochody		3,70
9. Odpis z funduszu wyrówn. na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		55.780,78

Komisja Rewizyjna:

Prezes: (—) Komornicki Józef.

Członkowie (—) Szymański Marjan

(—) Płusa Feliks

Pełnomocnik - Buchalter:

(—) Sokół Edward

Dyrekcja:

Dyrektor Zarządzający:

(—) Tomaszewski Otton

Zastępca: (—) Rudziński Marjan

Członek: (—) Salwa Jan

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEN 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁUKOWSKIEGO W ŁUKOWIE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji . . .			
a) gotowizna		1.936,09	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		1.142,34	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		898,05	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			3.976,48
2. Kupony			937,20
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9 162,50	
c) listy zastawne i obligacje . .		81.500,—	
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		2.853,—	93.515,50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			6 452,64
7. Weksle zdyskontowane (8 kont) . .			2.864 —
8. Pożyczki wekslowe (440 kont) . .			95.085,50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poz. wekslowych (251 kont)		61.343,55	
b) pochodzące z innych kredytów* (kont)			61.343,55
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi* (kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont) .		605 —	
c) zabezpieczone innemi wartościami (5 kont)		20 510,—	21.115,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (37 kont) . . .		3.389,—	
b) innych wartości (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			3.389,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (10 kont) . .			46.100,—
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (291 kont)			107.778,95
15. Odsetki zaległe			3.361,85
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2 563,—
18. Różne			6.986,16
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			1.641 87
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		8.026,31	
b) za rok sprawozdawczy . . .		113.796,75	121.823,06
Razem . .			578.933,76
21. Depozyty			53.271,64
22. Udzielone gwarancje			3,—
23. Inkaso			16.594 34
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			27.957,—
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem . .			676.759,74

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			130.000,—
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			372,30
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowycb i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (5 kont) . . .		2.791,—	
b) terminowe (1 kont)		55.250,—	58.041,—
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *) . .			
a) bezterminowe (1200 kont) . .		39.158,17	
b) terminowe do 3 miesięcy (31 kont)		50.792,25	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (6 kont)		25.953,25	115.903,67
8. Rachunki bież.* (czek, przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno - publ. (7 kont) . .		4.970 79	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (24 kont)		23 599,04	28.569,83
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			577,—
10. Zobowiązania inkasowe			220,—
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		2.310,—	
b) w Bankach Państwowych . . .		12 530,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		17.600,—	
d) w innych instytucjach kredytowych.			32.440,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			27.957,—
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		177.306,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			177.306,—
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			106,20
17. Przekazy na Kasę			957,20
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			1.991,77
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			4.491,79
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			578.933,76
22. Różni za depozyty			53.271,64
23. Zobowiązania z tytułu udzielon. gwar.			3.—
24. Różni za inkaso			16.594,34
25. Bank Akceptacyjny			27.957,—
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			676.759,74

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	8.257,26	
b) od rachunków bieżących . . .	1.323,02	
c) od redyskonta weksli	3.246,—	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	9.075 69	
e) różne inne	584,64	22.491,61
2. Prowizje wypłacone		21,65
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	15.861,40	
b) świadczenia socjalne	1.359,45	
c) wydatki rzeczowe	5.732,21	22 953,06
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		989,98
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	186,55	186,55
6. Odpisy na dłużnikach		86.891,—
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		27.458,84
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		25,—
11. Nadwyżka		
Razem . .		161 017,69

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	23.289,86	
b) od rachunków bieżących . . .	1.226,55	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	473,03	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	1.249,16	
f) od papierów wartościowych . . .	5.360,—	
g) od K. K. O. i Banków . . .	1.975,11	
h) różne inne	9.830,26	43.403,97
2. Prowizje pobrane		3.108,07
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		25,—
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		550,—
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		133,90
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych . . .		
10. Strata		113.796,75
Razem . .		161.017,69

Zarząd Kasy:
(—) **Maślik Włodzimierz** — Naczelnik Zarządu — Dyrektor
(—) **Liśkiewicz Ryszard** — Zastępca Naczelnika — Buchalter
(—) **Karwowski Leon** — Członek Zarządu

Komisja Rewizyjna — Przewodniczący: (—) **Z. Strzeszewski**
Członkowie:
(—) **J. Piszcz**
(—) **J. Turski**

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R. KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W WŁOCŁAWKU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		12.635.49	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		15.173,77	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		23.9:0,—	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			61.739,26
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		19.789,50	
c) listy zastawne i obligacje . .		6.317,—	
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		6.000,—	25.789,50
5. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			55,74
7. Weksle zdyskontowane (201 kont) .		186.810 44	
8. Pożyczki wekslowe (1842 kont) .		485.374,40	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dys. i poż. wekslowych (250 kont)		52.873,56	
b) pochodz. z inn. kredytów .			725.058,40
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi (kont)			
b) zabezpieczone hipoteką . . .			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (22 kont) . .		2.415,—	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			2.415,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (10 kont)			40.080,68
15. Odsetki zaległe			8.043,34
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.721,78
18. Różne			11.676,58
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			64,45
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.054.38	1.054,38
Razem. .			869.699,11
21. Depozyty			113.296,06
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			11.229,56
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			20.680,27
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			1.014.905,—

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		120.000,--	
2. Fundusz zasobowy		14 459,07	
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			134.459,07
4. Fundusz wyrównawczy			110,—
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (55 kont) . . .		28.440,15	
b) terminowe (5 kont)		137.628,75	166.068,90
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (2675 kont) . .		212.195,80	
b) terminowe do 3-ch mies. (252 kont)		9.807,14	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (144 kont)		128.822,05	350.824,99
8. Rach. bieżące*) (czek., przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (18 kont) . .		30.449,16	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (76 kont)		21.821,89	52.271,05
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			3.346,59
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		51.780,—	
b) w Bankach Państwowych . . .		35.794,50	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		18.950,—	
d) w innych instytucjach kredytowych.			106.524,50
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			20.680,27
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		23.822,24	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			23.822,24
15. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			5.676,14
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			5.915,36
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			869 699,11
22. Różni za depozyty			113.296,06
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			11.229,56
25. Bank Akceptacyjny			20.680,27
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			1.014.905,—

1) W tem papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł. 3.445,50.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	26.551,81	
b) od rachunków bieżących . . .	1.337,57	
c) od redyskonta weksli	6.084,67	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	74,93	
e) różne inne	941.06	34 990,04
2. Prowizje wypłacone		377,61
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	30.112,75	
b) świadczenia socjalne	3.603,65	
c) wydatki rzeczowe	10.888,94	44.605,34
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		448,37
6. Odpisy na dłużn., (obniż. odsetki o 2% od weksli zaskarżon., nakazów zapł. i klauzul)		1.364,40
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		193,85
9. Różne. (Przejęta strata z K. K. O. m. Brześcia Kujawskiego)		1.692,20
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem. .		83.671,81

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	50.470,04	
b) od rachunków bieżących . . .	408,95	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	97,93	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	790,50	
g) od K. K. O. i Banków . . .	5,74	
h) różne inne i prowizje . . .	2.298,57	59.071,73
2. Prowizje pobrane		14.191,14
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		162,80
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		9.132,91
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych . . .		58,85
10. Strata w związku z przejęciem K. K. O. m. Brześcia Kujawskiego		1.054,38
Razem. .		83.671,81

Dyrekcja Kasy:

(—) T. Nowicki — Dyrektor Zarządzający
(—) W. Nowakowski — Zastępca Dyrektora
(—) J. Dziadak — Buchalter

Komisja Rewizyjna:

(—) J. Hellman
(—) St. Idzikowski
(—) E. Wiliński

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 r.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOLSKIEGO W KOLE.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		18.359,84	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		22.013,74	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.415,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			41.789,08
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		7.328,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych		2.200,—	
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych			9.258,—
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane (56 kont)			33.746,17
8. Pożyczki wekslowe (769 kont)			213.909,14
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (69 k.)		15.863,35	
b) pochodzące z innych kredytów			15.863,35
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (1 kont)		3.051,60	
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont)		2.880,—	
c) zabezp. innemi wartośc. (10 kont)		23.595,52	29.527,12
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (71 kont)		10.065,—	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastaw.* (... kont)			10.065,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne (1 kont)			4.800,—
14. Należności z tytułu układu Konwers. zatwierdz. przez Kom. Konwers. Banku Akceptacyjnego (15 kont)			11.994,58
15. Odsetki zaległe			3.857,55
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			4.188,45
18. Różne			7.273,63
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.346,68
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			387.888,75
21. Depozyty			48.139,—
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			18.148,89
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			454.176,64

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000,—
2. Fundusz zasobowy			7.745,65
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (.... kont)			
b) terminowe (4 kont)		68.108,66	68.108,66
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (237 kont)		22.208,63	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (4 kont)		40.119,29	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (418 kont)		81.134,31	149.362,29
8. Rachunki bieżące			
a) inst. państw. samorz. i inne praw.-publ. (4 kont)		3.303,20	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (69 kont)		32.222,86	35.526,06
9. Salda kredyt. rach. otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			3.479,50
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		13.095,—	
b) w Bankach Państwowych		23.200,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			36.295,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		32.000,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			32.000,—
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			1.578,42
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.).			3.231,69
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		561,48	561,48
Razem			387.888,75
22. Różni za depozyty			48.139,—
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			18.148,89
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			454.176,64

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	9.772,99	
b) od rachunków bieżących	1.389,91	
c) od redyskonta weksli	285,77	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	101,94	
e) różne inne	594,71	12.145,32
2. Prowizje wypłacone		483,53
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	16.236,75	
b) świadczenia socjalne	2.146,27	
c) wydatki rzeczowe	6.705,38	25.088,40
4. Podatki i opłaty skarbowe		32.49
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	279,59	279,59
6. Odpisy na dłużnikach		1.420,76
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		200,—
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		561,48
Razem		40.179,08

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i odpisane:		
a) od weksli	22.854,09	
b) od rachunków bieżących	2.672,38	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	490,70	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	216,—	
f) od papierów wartościowych	168,—	
g) od K. K. O. i Banków	829,66	
h) różne inne	331,63	27.562,46
2. Prowizje pobrane		4.978,81
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		6.637,81
8. Różne dochody		1.000,—
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		40.179,08

Dyrekcja Kasy:
(—) Kryński Tadeusz — Dyrektor Zarządzający
(—) Iwanowicz Henryk — Zastępca Dyrektora — Buchalter
(—) Ciesiołkiewicz Józef

Komisja Rewizyjna:
(—) Gustowski Kazimierz
(—) Radomski Stefan
(—) Andrzejewski Feliks

POLECAMY ŁASKAWEJ UWADZE KAS OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

MATERJAŁY PROPAGANDOWE NA DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI:

Kalendarzyk kieszonkowy instytucyj oszczędnościowych na rok 1936.

(w opracowaniu W. Augustowskiego).

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 64 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach poczynając od 500 egz. do 600 — 12 gr. za sztukę, do 2000 egz. 11 gr. za sztukę, do 3000 egz. 10 gr. za szt., do 4000 egz. 9 gr. za szt. i do 5000 egz. 8 gr. za szt., przy większych ilościach specjalne warunki do omówienia.

Mniejsze ilości kalendarzyka wysyłamy po cenie 8 gr. bez nadruku.

Zamawiająca instytucja może umieścić na 1-ej stronie okładki pod rysunkiem nazwę firmy i adres, na 2, 3 i 4 dowolny tekst, jaki się może zmieścić na okładce według podanego formatu.

Plakaty format 70 x 100 cm. Cena za 1 sztukę zł. gr.

1. ,,Oszczędzaj, dobrobyt cię czeka" ośmiobarwny w oprac. Józefa Mehoffera . . . . —.80
2. ,,Przezorny zbiera oszczędności" wielobarwny w oprac. Ernesta . . . . —.75
3. ,,Oszczędnością i pracą" wielobarwny w oprac. St. Norblina . . . . —.75
4. ,,Dobrobyt" wielobarwny . . . . —.60
5. ,,Oszczędzajmy" wielobarwny. . . . . —.50

Za nadruk na plakatach od 10 — 20 wyrazów do 100 plakatów zł. 20.—, od 300 do 1000 po zł. 10.—, ponad 1000 za nadruki nie liczymy wcale.

Tarcze kalendarzowe do bloków kalendarzowych format 41 x 27

1. Tarcza ,,Oszczędzającym K. K. O. zapewnia spokojną przyszłość" . . . . —.25
2. ,,Oszczędzam dla Ciebie" w oprac. St. Norblina . . . —.25
3. ,,Ja oszczędzam a wy" . . . . —.20
4. Bloki kalendarzowe na 1936 r. . . . . —.25

Za nadruk poczynając od 500 doliczamy zł. 10.— od 1000 — zł. 12.— i ponad za każdy 1000 — zł. 5.—.

Książki

1. T. Uhma ,,Dajemy Polsce Rodzimy Kapitał":

za 1 do	10 egz.	zł.	3.50
,,	20 ,,	,,	3.—
,,	50 ,,	,,	2.75
,,	100 ,,	,,	2.50
,,	200 ,,	,,	2.25
ponad	200 ,,	,,	2.—

2. M. Kaczanowski ,,Dzieje Oszczędności w Polsce" . . . —.60
3. Jan Długokęcki ,,Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności" . . . . 1.—
4. A. K. Czyżowski ,,Szara Książeczka" 1.20
5. St. Sakłak ,,Oszczędność szkolna" . . . . —.25
6. J. S. Roziecki ,,Podręcznik dla komunalnych kas oszczędności" cz. I . . . . 12.—
7. A. Rosenkranz ,,Opłaty stemplowe wiążące się z działalnością Komunalnych Kas Oszczędności" II wyd. . . . 2.—

Broszurki

1. Franciszek Baturewicz ,,Gwiazdka Wigilijna" (Szopka) 1.—

przy zamówieniach 1 do	10 egz.	zł.	1.—
,, ,, do	20 egz.	,,	0,90
,, ,, do	50 egz.	,,	0,80
,, ,, do	75 egz.	,,	0,75
,, ,, do	100 egz.	,,	0,65
ponad	101 egz.	,,	0,50

2. ,,Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" . . . . . —.12
3. Br. Dr. Kuśnierz ,,Praca i Oszczędność mądrością narodów" . . . . —.12
4. L. Lenartowicz ,,Jak zaradzić biedzie na wsi" . . . —.40
5. S. Ostojewski ,,Wysiłkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski" . . . . —.20
6. M. Kaczanowski ,,Droga do niezależności" . . . . . —.20
7. A. Malarz ,,Jak osiągnąć dobrobyt" . . . . —.50
8. Ks. J. Makłowicz ,,Skarbnica narodowa" . . . . . . —.15
9. Ks. J. Makłowicz ,,O oszczędności" . . . . —.80
10. Janina Grajewska ,,Zbiorowy Czyn" . . . . —.10
11. Zofja Roguska ,,Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać" —.10
12. Marja Ławrukjańcówna ,,Obrazki" . . . . —.10
13. Chomicz ,,Odbudowa kapitału ojczystego" . . . . . —.10
14. Eugenja Szymusikowa ,,Droga do fortuny" . . . . . —.12
15. M. Florkowa ,,Hanka" . . . . —.10
16. H. Ryszkowa ,,Własny kąt" . . . . —.15
17. Wacław Sarnecki i Hade ,,Cudowna Podróż Zbysia Misia i Brysia dookoła Świata na glinianej śwince" . . . . —.40

U w a g a: Przy zamówieniach broszur (2 — 13) poczynając od 1000 sztuk, możemy na 2 i 3 stronie okładki umieścić nadruk według nadesłanego rękopisu za doliczeniem zł. 24 za pierwszy tysiąc i za każdy następny po 6 zł.

Ulotki Cena za 100 sztuk zł. gr.

1. G. Grandemim ,,Hymn do Oszczędności", wiersz, — muzyka Paul Pierné, tłomaczenie Janusza Kaweckiego . . 8.50
2. Janusz Kawecki ,,O jednym i o drugim" wiersz z ilustracjami . . . . 2.—
3. ,,Wczoraj hulki, jutro hulki, jutro będzie bez koszulki" z 6-ioma ilustracjami . . . . 6.—
4. ,,Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka" . . . . . 3.—
5. ,,Ucieka nędza przed tym co oszczędza" . . . . . 5.—
6. Marjan Pietras ,,Szóstaki i siódmaki" . . . . . . 4.—
7. Stefan Chmieliński ,,Oszczędność" . . . . 4.—
8. Marja Gajewska ,,Sknera" . . . . 4.—
9. Ks. J. Makłowicz ,,Złote klucze" . . . . 4.—
10. Ks. J. Makłowicz ,,Bezpieczna lokata" . . . . . . 4.—
11. Ks. J. Makłowicz ,,Martwa ręka" . . . . 4.—
12. ,,Czy robotnik może oszczędzać" 3.50
13. ,,Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani" . . . 3.50
14. ,,Oszczędność podwaliną dobrobytu" 3.50

U w a g a: 1. Ulotka ,,Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka", przeznaczona jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbonki.

2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 15 złotych, za 1000 szt. 20 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

Druki dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbroszurowane i inne:

Cena zł. gr.

1. Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powsz. za 100 szt. 4.—
2. ,, II ,, ,, w szkołach śred. ,, ,, ,, 4.—
3. ,, III instytucyj osz. dla wsp. z S.K.O. ,, ,, ,, 4.—
4. Deklaracja S.K.O. o przystąpienie do wsp. z inst. osz. ,, 1.50
5. Księga kontroli skarbonek . . . . . . za 100 ark. 4.—
6. ,, ,, ,, 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy 1.00
   ,, ,, zawartości skarbonek . . . 100 ark. 4.—
   ,, ,, ,, ,, 1 zesz. zbrosz. 12 ark. 1.—
7. Mareczki oszczędnościowe wartości 5 gr. za 1000 sztuk 1.20
8. ,, ,, ,, 10 ,, ,, ,, ,, 1.20
9. ,, ,, ,, 20 ,, ,, ,, ,, 1.20
10. ,, ,, ,, 50 ,, ,, ,, ,, 1.20
11. Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt. 4.—
    ,, ,, ,, ,, 1 zesz. zbrosz. 12 ark. 1.—
12. Karneciki do naklejania mareczek za 100 sztuk . . . 3.—
    ,, ,, ,, z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt. 40.—
13. Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt. 4.—
14. Księga kontowa S. K. O. za 100 ark. . . . . 4.—
    ,, ,, ,, 1 zeszyt zbrosz. 12 arkuszy 1.—
15. Kartony wkładowe S. K. O. do zapisów za 100 sztuk 3.—
16. Księga ,,Dziennik S. K. O." do zapisów za 100 ark. 4.—
    ,, ,, ,, 1 zeszyt zbosz. 12 arkuszy 1.—
17. Deklaracje S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt. 1.50
18. Deklaracje zgody S. K. O. na wypłatę wkładek oszcz. za 100 sztuk 1.20
19. Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych %% za 100 szt. 4.—
20. Księga kasowa S. K. O. . . . . za 100 ark. 4.—
    ,, ,, ,, 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy 1.—
21. Skarbonka blaszana czterokolorowa za 100 sztuk . . . 40.—
22. Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji . . . . 15.—
23. Plomby za 1 kg. 1.75
24. Książeczki wkładowe za 100 szt. . . . . 15.—

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowań na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

Zamówienia kierować pod

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY sp. z o. o. w Warszawie

WARSZAWA, ul. MIODOWA № 6. (Tel. 5-92-63).

Komunalna Kasa Oszczędności
miasta Rymanowa
o g ł a s z a

K O N K U R S

na stanowisko Dyrektora Zarządzającego Kasy.

Kandydaci winni posiadać:

1) Obywatelstwo Polskie,
2) Nieprzekroczony wiek 55 lat,
3) Wyższe wykształcenie handlowe oraz conajmniej 5-cio letnią praktykę w K. K. O. na kierowniczem stanowisku.
4) Nieskazitelną przeszłość.

Uposażenie według umowy (Zł. 150.— do Zł. 250.—). Kaucja wymagana. Referencje pożądane.

Posada do objęcia po uprzedniem zatwierdzeniu kandydata przez Ministerstwo Skarbu.

Oferty wraz z życiorysem i odpisami świadectw, należy składać w terminie do 10 Marca 1936 r. na ręce Przewodniczącego Rady K. K. O. miasta Rymanowa.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Rady K. K. O.
(—) *Br. Sapecki.* wlr., Burmistrz m.

KUPUJ WYROBY KRAJOWE!

Drukarnia Samorządow. Instytutu Wydawn. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Tel. 682-18.